Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 7 (13802) | 1975 оной январиин 9, четверг | Сэн 2 мүнгэн.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ

Россида 1905—1907 онуудта он революциин 70 жэлэй ой тогтоол КПСС-эй ЦК баабаба. Россида 1905—1907 та болоhон революциин эхил хойшо 70 жэлэй ой 1975 январьда гүйсэхэнь гэжэ энэ л соо тэмдэглэгдэнэ. Энэ реиин үедэ ленинскэ партиин эри доро пролетариат, үргэн таряашад гартаа буу бариаанта засагта, социальна ба нальна дарлалтада эсэргүү дэ жагсан бодоо бэлэй. революци империализмын та хэгдэhэн арадай түрүүеволюци байгаа. Тэрэ хадаа лхэйн түүхэдэ шэнэ шатын, ческэ доhолгоон болон реионно тулалдаануудай шахилhые гэршэлэн харуулаа. -1907 онуудай революци эшье hаа, хаанта засагта, игүүд ба капиталистнуудай н дарлалтада хүсэтэ шанга то үгөө, ангиин тэмсэлэй э толотомо хуудаhа бэшээ «1905 ондо «генеральна реинн» хэгдээгүй hаань, 1917 Октябриин революци илалта жа шадахагүй бэлэй», — гэ И. Ленин онсолон тэмдэглээ

5—1907 онуудай революци социально-экономическа. ческэ бүхы хүгжэлтөөр бэлэн байгаа. Крепостной эрболюулагдаhанай hүүлээр а капитализм хурдан түргэүгжөө, хүдэлмэришэн анги н нягтаар жагсаа, тэрэнэй мэдэрэл батажан дээшэлээ. эй хамта Росси хадаа феоо-крепостной байдалай гориэ үлэгдэлнүүдтэй орон занөө hэн. Помещигүүдэй аша харадаг, томо монополис лтай нягта холбоотой байанта засаг ороной үйлэдбэн хүсэнүүдэй хүгжэлтые уулдаг, нитын дэбжэлтэдэ ушаруулдаг байгаа. Хүдэлэд болон таряашадай ажа тэсэшэгүй муу байhан юм. зуун жэлэй эхин дээрэ хадаа империализмын бүхы лалтын зүришэлдөөнүүдэй ламтань, тэрэнэй эгээл hула нютагынь байгаа hэн. Дэл революционно хүдэлөөнэй нээ руу урилан ерэhэн байХаанта Россие дайраhан —1903 онуудай дэлхэйн экоческа кризис, тэрэшэлэн ороддайн болбол хаанта ёhо гүүмхирэн hалажа байhые үлээ, ээрхэн зонхилдог анд болон үргэн нитэ ажалхоорондохи зүришэлдөөнүүгагүй ехээр хурсадаhые гэрхаруулаа. Эдэ бүгэдэ революционно хүдэлөөнэй түргөөр үрбадаралгада нүлөөлөө. 05—1907 онуудай революци хэдэхи түрүүшын буржуазмократическа революци боло нэ революцида пролетариат

бэеэ дааhан политическэ хүсэн болоод, социальна талаараа сүлөөрхын түлөө тэмсэдэг дарлагдаhан олонитын вождь боложо тэмсээ. Тэрэнэй хүтэлбэрилхы үүргые В. И. Ленин түрүүтэй большевигүүдэй парти дүүргээ юм. Тэрэ хадаа ажал ябуулгын тодо hонор, эрдэм ухаанай ёhоор үндэhэлэгдэhэн программатай ори гансахан парти байгаа бэлэй. Ленинскэ парти революционно тугые дээрэ үргөө, ревизионизмда эсэргүү тэмсэлдэ марксизмые эрид шууд аршалан хамгаалаа, революциин үедэ олонитэ пролетаринарай болон демократическа хүдэлөөнтэй марксистскэ hургаалые нэгэдүүлэн, тэрэниие зохёохы ёhоор хүгжөөгөө.

Марксизмын агуу ехэ теоретик, ажалшадай вождь байhан В. И. Ленинэй үүргэ революциин жэлнүүдтэ эли тодоор харагдаа бэлэй. Ленин хадаа арадай революциин үедэ пролетариадай дүүргэхэ ударидахы үүргэ тухай сургал бодол үндэhэлэн зохёогоо, олонитын революционно хүдэлөөнэй үргэдэн гүнзэгырхэ тума пролетарска партиин, тэрэнэй сургал бодолой, политическэ, эмхидхэлэй ажал ябуулгын үүргэ болон удха шанар улам ехэ болоно гэжэ батадхан харуулаа. 1905 оной хабар, революциин түлэг дундаа боложо байха үедэ, партиин III съезд ленинскэ сургал бодолой үндэhөөр хүдэлмэришэн ангиин, бүхы ажалшадай хэхэ революционно тэмсэлэй большевик ёhоной стратеги, тактикые найруулан зохёогоо.

Буржуазно-демократическа революциин социалис революци болон хүгжэхэ тухай ленинскэ теори марксизмын сургал баялигта оруулагдаhан элитэ ехэ хубита мүн болоно. Түүхэтэ шэнэ үе сагта, ангиин хүсэнүүдэй хубаарилгада эрдэм ухаанай ёhоор үгтэhэн шэнжэлгэдэ үндэhэлжэ, тэрэ хадаа революционно бодото хэрэгтэ үнэн зүб ори гансахан зам гаргажа үгөө. Ажабайдал хадаа ленинскэ партиин баримталhан политическэ хараа шугамай зүб байhые бүрэн мүнhэн батадхан харуулаа, троцкистнуудай, меньшевигүүдэй болон жэжэ буржуазна бусад партинуудай оппортунис тактикын бүтэшэгүй байhые, панхаруутаhые гэршэлэн харуулаа.

Большевигүүдэй сайрын программа — демократическа республика байгуулха, 8 часай хүдэлмэриин үдэр тогтоохо, помещигүүдэй газар хаhан абаха гэhэн программа хүсэдөөр бэелүүлхын түлөө хүдэлмэришэн анги туйлай ехэ нэтэрүү оролдосотойгоор эрид шууд тэмсэл хээ.

Эрхэ сүлөөгэй, социальна үнэн зүб байдалай болон дэбжэлтын түлөө хаанта засагтай тэмсэхэдээ, хүдэлмэришэн анги нугаршагүй зориг, мүн хохидол аюулда оротороо тэмсэхээр бэлэн байhанаа элирхэйлэн харуулаа. Октябрьда болоhон Бүхэроссиин политическэ стачка, тэрэшэлэн Петербургда ба бусад городуудта, Россиин түб газарнуудта ба заха хизаарнуудта болоhон ангиин тулалдаан хадаа тэрэнэй харуулhан эрэлхэг зоригой, баатаршалгын залиршагүй үльгэр жэшээ мүн болоно. Ленинэй онсолон тэмдэглэhэнэй ёhоор. Москвада болоhон декабриин зэбсэгтэ восстани энэ революциин орьёл үндэрынь болоhон байгаа 1905—1907 онуудай революциин үедэ хүдэлмэришэн анги энэ тэмсэлэй гол хүшэр бэрхэшээлнүүдые мүр дээрээ даажа гараа. Өөрынгөө эрид шууд ябуулгаар, хизаарлашагүй баатаршалгаар болон шэн габьяагаараа Россиин пролетариат хаанта засагта, помещигүүд ба буржуазида эсэргүү тэмсэлдэ үргэн нитэ ажалшадые жагсаан бодхоогоо.

Олонитэ стачкануудай ба пролетариадай зэбсэгтэ байлдаануудай нүлөөн доро революциин үедэ таряашадай үргэн ехэ хүдэлөөн дэлгэрээ бэлэй. Түүхэдэ анха түрүүшынхеэ хүдэлмэришэн ангиин ба таряашадай холбоон бии боложо эхилээ. Ородой пролетариат болон таряашадтай хамта хаанта засагта, мүлжэдэг ангинуудта эсэргүү тэмсэл Украинын. Белоруссиин, Прибалтикын, Закавказиин, Дунда Азиин болон Россиин бусад национальна районуудай хүдэлмэришэд, таряашад хэhэн байна. Революционно тэмсэлые хүтэлбэрилхэдөө, парти хадаа өөрынгөө хойноhоо оронойнгоо бүхы нацинууд ба үндэhэ яhатанай ажалша олонитые дахуулан хүтэлдэг пролетариат лэ хаанай засагые унагаажа шадаха гэhэн Ленинэй заабарие хүтэлбэри болгодог байгаа.

Хаанта засагай түшэг тулгуури байhан арми ба флодто революционно буhалгаан бүри эршэдээ. Революциин талада ороhон «Потемкин» гэжэ броненосецой матросуудай харуулhан элитэ ехэ баатаршалга тухай бүхы дэлхэй мэдээ hэн.

Революциин үедэ хүдэлмэришэн ангиин, арад нитын эдэбхи үүсхэлэй эсэстэ түүхэдэ үзэгдөөгүй политическэ организацинууд — хүдэлмэришэдэй депутадуудай Соведүүд, тэдэнэй hүүлээр — таряашадай ба солдадуудай депутадуудай Соведүүд бии болоhон юм. Тэдэнэр Иваново-Вознесенскдэ. Петербургда, Москвада, Ростовто, Саратовта, Бакуда, Киевтэ, Екатеринославта, Севастопольдо, Костромада, Шэтэдэ, Красноярскда, Эрхүүдэ, Смоленскдэ, бусад олохон городууд ба тосхонуудта байгуулагдаа hэн. Эдэ Соведүүд стачката тэмсэл ба зэбсэгтэ восстани хүтэлбэрилхын тулада байгуулагдаhан юм. Ленинэй тодорхойлhоной ёhоор, Соведүүд хадаа революционно засагай, пролетариадай ба таряашадай революционно-демократическа диктатурын органууд байhан. Ленинэй сэсэ мэргэн ухаан эдэ органуудые Совет засагай түхэл шэнжэ, пролетариадай диктатурын гүрэн түрын түхэл маяг гэжэ уридшалан хараа бэлэй. Арадай бодото засагай эгээл олонитын органууд, бодото демократиин гэршэ болохо Соведүүд тухай ленинскэ hургаалай мүхэшэгүй хүсэтэй байhые Агуу ехэ Октябриин социалис революци, СССР-эй түүхэтэ дүй дүршэл бүри мүнhэн батадхан харуулаа.

Россида болоhон түрүүшын революци уласхоорондын ехэ удха шанартай байгаа. Тэрэ хадаа дэлхэйн олохон оронуудтахи хүдэлмэришэд, таряашадай революционно тэмсэлэй ургалтада туйлай ехэ нүлөө үзүүлээ, колониальна Зүүн зүгэй дарлагдаhан арадуудай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй хүсэтэ дэбжэлтэ үүсхээ. Эдэ бүгэдэ капитализмын дэлхэйн байгуулалтые hандарган муудхаагаа, тэрэнэй нитэ кризисые дүтэлүүлээ.

Совет хүнүүд революциин геройнуудай гаргаhан алдарта баатаршалгые үндэрөөр сэгнэнэ. Россида болоhон арадай түрүүшын революциин түүхэ — революционно тэмсэлшэдэй шэнэ үетэндэ зоригжол абаха дундаршагүй эшэ үндэhэн, политическэ тэмсэлэйнь hургуули мүн болоно. Империализмда эсэргүү нитэ-демократическа үргэн ехэ, хүсэтэ хүдэлөөндэ уласхоорондын хүдэлмэришэн ангиин хүтэлбэрилхы үүргэеэ гартаа абажа байhан манай үедэ ородой түрүүшын революциин түүхэтэ дүй дүршэл, ажалша арад нитын революционно тэмсэлдэ пролетариадай дүүргэхэ ударидахы үүргэ тухай ленинскэ сургал, бодол онсо удха шанартай юм.

Арад нитые политическэ талаарнь хүтэлбэрилхэ дүй дүршэлые большевигүүдэй гүн гүнзэгыгөөр согсолhон, шадамар бэрхээр хэрэглэhэн ушар, мүн оппортунизм ба ревизионизмда эсэргүү, хүдэлмэришэн ангиин бата нэгэдэлэй ба сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ дүүргэхэ тэрэнэй ударидахы үүргын түлөө, үргэн нитэ ажалшадтай пролетариадай байгуулха холбооной түлөө хэhэн эбсэшэгүй шанга тэмсэл хадаа 1917 оной февральда хаанта засагые унагааха, Агуу ехэ Октябриин үдэрнүүдтэ мүлжэгшэ байгуулалтада илалта түгэсөөр доболхо хэрэгые хүнгэдхэhэн, түргэдхэhэн байгаа.

Агуу ехэ Октябриин социалис революци хүн түрэлтэнэй түүхэдэ шэнэ үе саг — социализмда орохо үе саг нээгээ. СССР-тэ социалис байгуулгын үедэ элитэ ехэ илалтанууд туйлагдаа. Эдэ илалтанууд манай Эхэ ороной түхэл шарайе хубилгаа, тэрэнэй хүсэ шадалые бэхижүүлээ, экономическа ба социальна дэбжэлтын орьёлдо дэбжээн гаргаа.

Хүгжэлтэ түгэс социалис общественэ байгуулга партиин эрхилhэн шэнэдхэн хубилгахы ажал ябуулгын, совет арадай баатарлиг ажалай шухалын шухала үрэ дүнгынь мүн болоно. Партиин хүтэлбэри доро КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, оронойнай ажалшад коммунизм байгуулгын али бүхы hалбаринуудта шэнэ амжалтануудые туйлана. Манай гүрэнэй экономическа хүсэ шадал улам ургана, үйлэдбэриин ашаг үрын ехэ болоhоной, эрдэм-техникын дэбжэлтые түргэдхэhэнэй үндэhөөр совет арадай hуудал байдал, соёл культура хэлбэришэгүйгөөр дээшэлнэ. совет общественын сургал бодолой-политическэ бата нэгэдэл улам бэхижэнэ.

Социализмын дэлхэйн байгуулалтын бии бололго, тэрэнэй амжалтатайгаар хүгжэлтэ уласхоорондын хүдэлмэришэн ангиин, бүхы революционно хүсэнүүдэй тон ехэ туйлалта мүн. Социалис хани нэгэдэлэй оронуудай али бүхы талын харилсаа холбоон саг үргэлжэ гүнзэгырэн хүгжэнэ. Алдарта революционно ёhо заншалнуудые улам арьбадхан, бусад марксистско-ленинскэ партинуудтай хамта КПСС империализмда эсэргүү, дэлхэйн коммунис ба национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй бүхы отрядуудай нягта жагсаалай түлөө, эб найрамдалай, демократиин ба социализмын хэрэгэй илан мандахын түлөө арадуудай хэдэг нитэ тэмсэлдэ элитэ ехэ хубитаяа оруулна.

1905—1907 онуудай революциин ойн баярта шухала удха шанар олгохо зуураа, КПСС-эй ЦК Россида болоhон түрүүшын революциин 70 жэлэй ойе Ленинскэ партиин, манай ороной түүхэдэхи, дэлхэйн революционно хүдэлөөнэй түүхэдэхи гайхамшагта үдэрнүүд болгон тэмдэглэхэ гэжэ тогтообо.

Энэ ойн баярые үнгэргэхэ тушаа хүдэлмэриие КПСС-эй XXIV съездын, КПСС-эй ЦК-гай (1974 оной) декабриин Пленумэй табиhан зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ, 1975 оной — юhэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй даалгабаринуудые болзорhоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ шэглүүлхыень союзна республиканuудай компартиин ЦК-нуудта, партиин крайкомууд, обкомуудта, Совет Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой Главна политическэ управленидэ, хилые сахидаг ба дотоодын сэрэгүүдэй политуправленинүүдтэ даалгагдаба.

ТҮРҮҮШЫН ХУРЬГАД

Январиин янгиhама хүйтэн одоол энэ бэшэ гү? Гар бээрэнэ, hооhон оймhотойшье hэа, хүл даарана. Хүнэй амилhан агаар наранай элшэ туяада уурал манан мэтээр харагдаад, тэрэ дарыдаа малгайн хасабша, дэгэл сэнхэгтүүлжэрхинэ.

— Хүйтэн гээшэл даа. Үбэлэй иимэ хүйтэндэ хурьгадые тодожо абахада хүшэр бэшэ гү?

— Эртэ гараhан түл—тугал, хурьганшье намар ондоохон лэ байдаг юм даа, нүхэр, — гэжэ зэргэлжэ ябаhан главна зоотехник Василий Дашиевич Галсанов харюусаба.

...Эхэ хонидой отарын байдаг газарта хүрэжэ ябахадамнай табадахи класста hурадаг Зоя басаган урдаhаамнай гаража ерээд, туhалагша болохо hанаатайгаар: — Мамада хэрэгтэй гүт? Хурьгадай байра соо байна. Ерэхэ гэхэмни гү?

— Үгы. Тэндэнь ошоёл даа.

Уужам. hаруул байра соо дулаахан байба. Хүнэй оромсоор, хурьгадай шэхэ дүлиирмэ мааралдаан ханхинашаба. Хоорондоо хаалта хаамжануудаар хубаагдаhан таhалгануд соо хурьгад дэбхэрэлдэнэ. Тэдэнэй зариманиинь сэл хүхэ үбhэ шэмхэлнэ. Тээ саанахи тусхай таhалга соонь арад зоной хэлэдэгэй ёhоор «мүнөө гараhан мүнгөөрhэн» гэхээр нойтон хурьгад бохинолдоно. Тэдэнь дороо хуурай, пээшэндэ дүтэхэн түхеэрэгдэhэн таhалга соо хатаагдана.

— Зай, Цырен-Дулма Эрдынеевна, ямар hонинтой байнат? Хурьгад хэр абтажа байнаб, — гэжэ ахалагша хонишонhоо асуубабди.

— Түрүүшын хорин хурьган абтаад байна. Иигээд лэ адхаржа эхилхэнь гээбы даа. Унаhан малгайгаа абаха сүлөөмнай hалахань, — гэжэ хонишон харюусаа.

Загарайн аймагай Эрхирэгэй совхозой Арбижал гэжэ нютагта байрлаhан Цырен-Дулма Дармаевагай даадаг отарада иимэ хөөрэлдөөн болоо hэн.

Цырен-Дулма Эрдынеевна Дармаева совхоз соогоо суутай хонишон. hүүлэй 4—5 жэл соо тэрэнэй ударидадаг коллектив 100 эхэ хонин бүриhөө 100 гаран хурьга түлжүүлнэ.

Энэ хонишон Лилия Чойжамсуева, Мэлс Маланов гэгшэдтэй хамта, жэшээлхэдэ, үнгэрэгшэ жэлдэ зуун эхэ хонин бүриhөө 108 хурьга түлжүүлжэ шадаhан юм. Хурьгадаа эхэhээнь hалгаахадань, хурьган бүхэнэйнь шэгнүүр 21 килограмм 200 грамм болоhон байха. Hooho тушааха түсэбөөшье дүүргээ hэн. Хонин ажалда үнэн сэхээр, hайнаар ажаллаhанайнгаа түлөө тэрэ Ленинэй 100 жэлэй ойн баярай, «Ажалдаа шалгарhанай түлөө» медальнуудаар, «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор шагнагдаhан байна.

Мүнөө эндэ 558 эхэ хонид тоологдоно. Юhэдэхи табан жэлэй түгэсхэлэй жэлдэ үнгэрэгшэ жэлэйхиhээ үсөөн бэшэ хурьгадые түлжүүлхээр эдэ отарынхид бэеэ зэhэнхэй.

Отарынь газаа үбhэн, зелёнко, холимол тэжээл хүсэд асарагданхай. Хонидой, хурьгадай байра hайнаар түхеэрэгдэнхэй. Хурьгадые түлжүүлдэг дүй дүршэлтэй болоhон зон эндэ ажаллана.

—Социалис уялга гэнэ гүт? — гээд Цырен-Дулма Эрдынеевна хандаба. — Нёдондо жэлэйхиhээ муугаар ажаллаха эрхэгүйбди. «100-hаа 105» гээд бэшэхэдэтнай болохо.

— Партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаhан Хандалгые коллектив соогоо зүбшэн хэлсээбди. Энэ Хандалгада харюу болгон, зуунhаа 105 хурьга түлжүүлхэ гэлсээ hэмди.— гэжэ Цырен-Дулма Эрдынеевна нэмээ бэлэй.

С. БАИРОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ахалагша хонишон Ц-Д. Э. Дармаева.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ПАРТИИН УРЯА ШЭНЭ АМЖАЛТАНУУДТА ЗОРИГЖУУЛНА

ЛАМ hАЙНААР ХАНГАХА

Совет хүнүүдэй үдэр бүри ажа байгаа эрилтые зоhайнаар хангахын түманай «Звёздочка» магаай хүдэлмэрилэгшэд бүхүсэ шадалаа зорюулдаг. энэр магазинда ороhон алдан абагшадта анхаралгаар хандажа, хэрэгтэй ыень аргынгаа зэргээр жо үгэхые оролдонобди.

Ажал хүдэлмэридөө шэнэ л аргануудые нэбтэрүүл, техникэ хэрэглэхын тудо оролдожо байдагбди. азинаймнай үхибүүдэй ал, оёhон хубсаhа худалга секцинүүдтэ худалдан гшад орожо, өөhэдынгөө аар хэрэгтэй юумээ шэн абаха аргатай болоо.

Манай магазинай коллектив 9-дэхи табан жэлэйнгээ түсэб жэлhээ жэлдэ амжалтатайгаар дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, үнгэрөөшэ 1974 ондо эд бараа худалдаха түсэбөө 101,8 процент, абаhан уялгаяа 101,1 процент дүүргээбди. Жэлэй туршада 5.580 мянган түхэригэй эд бараа худалдаха даабаримнай 5678 мянган түхэригтэ хүргэгдөө hэн.

Даалгагдаhан хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандажа, ажал хүдэлмэридөө hайн амжалтануудые туйлажа байhан хүдэлмэрилэгшэд манай коллективтэ үсөөн бэшэ. Тэдэнэй тоодо Евдокия Максимовна Бакланова, Нина Николаевна Рачинская, комсомолоймнай организациин секретарь Валентина Трофимова болон ахалагша наймаалагшад оролсоно.

Мүнөө манай магазинай хүдэлмэрилэгшэд партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаhан Хандалгатай ехэ hонирхолтойгоор танилсажа байна. Худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд, совет хүнүүдые бүри hайнаар хангагты гэжэ партиингаа ЦК-гай манда зорюулан хэлэhэн үгэнүүдые үнэн зүрхэнhөөнь хүлеэн абаад, тэрэниие хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө бодото хэмжээнүүдые хараалжа байнабди.

Г. ПЛЕТНЕВА,
Улаан-Үдэ хотын «Звездочка» магазинай директор..

АЖАЛША КОЛЛЕКТИВЭЙ ҮГЭ БАТА

Улаан-Удын нарин сэмбын комбинадай коллектив партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаhан Хандалгын үгэнүүдые халуунаар угтан абажа, эдэ урянуудта эрхим ажалаараа харюусаха гэжэ шиидээ.

Комбинадай коллектив үнгэрhэн жэлэй үрэ дүнгүүдээр омогорхохо ёhоороо омогорхоно, энэ жэлдэ шэнэ амжалта туйлаха байhанаа мэдүүлнэ. Тэдэнэр партиингаа ЦК-гай Хандалгада зорюулагдаhан митингдэ сугларжа, бии байhан арга боломжонуудаа элирүүлэн хэрэглэхын, тиигэжэ табан жэлэйнгэ түсэбые болзорhоонь уридшалан дүүргэхын түлөө габшагайгаар тэмсэхэ тухайгаа мэдүүлээ.

Амжалта туйлахын тула бригада, цех бүхэн жэгдэ hайнаар, эмхи гуримтайгаар ажаллаха ёhотой болоно гэжэ тэдэнэр тэмдэглээ. Тиихэтэй хамта материал, түүхэй эд, электрын элшэ хүсэ гамтайгаар хэрэглэхэ юм.

— Бидэнэр энэ жэлэй түсэбые декабриин 30 болотор дүүргээд, даабариhаа гадуур 80 тонно hooho илгаха уялга абанабди, — гэжэ hooho илгадаг цехэй коллективэй үмэнэhөө түрүү хүдэлмэришэн Е. И. Беломестных мэдүүлбэ. — Үйлэдбэридөө урлан нарижуулгын 15 дурадхал нэбтэрүүлхэбди. Бидэ hooho угаан сэбэрлэдэг, хатаадаг цехэй коллективые социалис мүрысөөндэ уринабди.

Hooho илгадаг цехтэ комсомол-залуушуулай 16 бригада тоологдоно. Валентина Дмитриевагай даадаг бригада тэдэнэй дундаhаа эрхимлэн гараа. Халаанай даабарине 6,5 часай туршада дүүргэхэ үүсхэл нёдондо гарган энэ бригада табан жэлэй hүүлшын жэлдэ бүри бүтээсэтэйгээр ажаллаха гэжэ шиидээ. Мүнөө энэ бригада табан жэлэй түсэбые дүүргээд, шэнэ табан жэлэй тоосоогоор ажаллажа эхилбэ.

Ажалай эдэбхи үүсхэлэй улам дээшэлжэ, түрүүшүүлэй тоогой олошоржо байhан тухай түүхэй эдэй цехэй классировщица Е. И. Голубчикова хэлээ. Манай парти, правительство совет арад. юрын хүдэлмэришэд тухай саг үргэлжын анхарал хандуулна. Салин хүлhэмнай нэмэнэ, түлөөhэгүй путевко үгтэнэ. Бидэнэй бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха арга боломжо байгуулагдана. Энээнэй харюуда hайнаар ажаллахые оролдохобди гэжэ тэрэ хэлээ.

Митингдэ хабаадагшад коллективэй 1975 оной үгтамжын түсэб баталан абаба. Түсэбhөө гадуур 5 миллион түхэригэй продукци худалдаха, 100 тонно hooho сэбэрлэн угааха. 20 тонно hooho ээрэхэ, 50 мянган метр нарин сэмбэ бүд нэхэхэ гэжэ үгтамжын түсэбөөр хараалагдаhан байна.

Т. ДИМУЦКАЯ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: hooho сэбэрлэн угаадаг, хатаадаг цехэй түлөөлэгшэ М. Е. Егнаев митинг дээрэ үгэ хэлэжэ байна. Митингдэ хабаадагшад.

Н. ЕФИМОВЭЙ фото.

СОЁЛШОДТО СЭХЭ ХАБААТАЙ

Үнгэрэгшэ жэлдэ, түсэбтэ ан жэлэй тодорхойлхы дэ, манай Хурамхаанай гай Дэрээнэй соёлшод шэд урагшатайгаар ажал. Ажахын баялигые эрьхалсаха хэрэгтэ. хэнэйые мэдэhээр, малшадай, тэшадай оруулhан үүргэ кабтар ехэ гээшэ. Ажалбэрхэ хүнүүдые соёлой аар гүйсэд hайнаар хангажа, зүжэг наадаар, дуу тараараа зүрхэ сэдьхэлыь баясуулжа, урма зориг харуулжа байхаhаа дээрэлтэй юумэн үгы хаюм.

Зүжэг наадаяа ходо шэдхэн зохёожо, саг үргэлэ хонидой отара, hаалиин үртэнүүдээр ябаhан байбди. Ажалдаа урагшатай айн, эдэбхитэй хүнүүд соёой ажал хүдэлмэридэ хадалсана. Тиигээд ерэхэрэ, иимэ эдэбхитэн hайхан үльгэр жэшээ харуулжа, социалис уялга, жэлэй түсэб дүүргэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулна бшуу.

Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, хүдөө ажахын болон промышленна предприятиин ажал хүдэлмэри, хараа түсэбүүд соёлой ажалтай нягта холбоотой ха юм. 1975 он — түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэл эхилбэ. Энэ жэлдэ хэхэ ажалнай, шиидхэхэ хэрэгнай үнэхөөрөөшье ехэ. «Партида. совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаhан Хандалга» соо тон шухала зорилгонууд табигдана. Энэ түүхэтэ хандалга манай ороной бүхы коммунистнуудта, бүхы совет арадта хабаатай.

Манай совхозой ажалшад энэ түүхэтэ документтэй танилсаhан, халуунаар hайшааhан, арга боломжонуудаа хаража үзэhэн байна. «...Совет культурын, арадай гэгээрэлэй, элүүрые хамгаалгын саашанхи хүгжэлтые туйлагты; үүсхэлтэ ажалаараа хүнүүдые ажалай шэн габьяада, туйлалтануудта зоригжуулагты...» гэhэн үгэнүүд бидэнэртэ, соёлшодто эрид сэхэ хабаатай. Иимэ ушарhаа түгэсхэхы жэлдэ бидэнэй хэхэ ажал нилээд ехэ.

Нэгэ үгөөр, соёлшодой урда тон харюусалгатай зорилго табигдана. Соёлой ажал эдэбхитэй hайнаар ябуулжа, түгэсхэхы жэлые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулхабди.

В. БАТОРОВ,
Хурамхаанай аймагай Дэрээнэй сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ, Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ.

НҮХЭР ЛЕОНИД ИЛЬИЧ БРЕЖНЕВТЭ

Танай эхэ Наталия Денисовна наhа баража, Танда ехэ гашуудалай тохёолдоhонтой дашарамдуулан, гүн ехээр шаналжа, гашуудажа байhанаа Танда, хүндэтэ Леонид Ильич, элирхэйлэн мэдүүлнэбди.

Даруу, hайхан зантай, сагаан сэдьхэлтэй байhанайнь түлөө Наталия Денисовнае бидэнэр бүгэдөөрэн хүндэлдэг, үндэрөөр сэгнэдэг байгаабди.

Энэ хүшэр үедэ, Танай шаналал гашуудалые хубаалдан, Леонид Ильич, Тантай ходоодоо хамта байнабди.

Ю. В. АНДРОПОВ, А. А. ГРЕЧКО, В. В. ГРИШИН, А. А. ГРОМЫКО. А. П. КИРИЛЕНКО, А. Н. КОСЫГИН, Ф. Д. КУЛАКОВ, Д. А. КУНАЕВ, К. Т. МАЗУРОВ, А. Я. ПЕЛЬШЕ, Н. В. ПОДГОРНЫЙ, Д. С. ПОЛЯНСКИЙ, М. А. СУСЛОВ, А. Н. ШЕЛЕПИН, В. В. ЩЕРБИЦКИЙ, П. Н. ДЕМИЧЕВ, П. М. МАШЕРОВ, Б. Н. ПОНОМАРЕВ, Ш. Р. РАШИДОВ, Г. В. РОМАНОВ, М. С. СОЛОМЕНЦЕВ, Д. Ф. УСТИНОВ, В. И. ДОЛГИХ, И. В. КАПИТОНОВ, К. Ф. КАТУШЕВ.

ЭРДЭМ УХАА ОРОЛДОСОТОЙГООР ШУДАЛАГТЫ, ТҮСЭБТЭ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮГЭСХЭХЫ ЖЭЛЫЕ ГАБЬЯАТА АЖАЛААРАА ТЭМДЭГЛЭГТЫ!

(Партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалгаһаа)

КССС-эй Улаан-Үдын райком коммунистнууд ба партиинабэшэ хүнүүдэйнгээ политическэ һуралсалда саг үргэлжын анхарал хандуулжа байдаг юм. Тус райкомой политическэ гэгээрэлэй кабинет аймагайнгаа ажалшадай дунда марксизм-ленинизмын суртал бодол нэбтэрүүлхын, политическэ һуралсал амжалтатайгаар бэелүүлхын тула теоретическэ, методическа болон бусадшье хүдэлмэри урагшатайгаар эмхидхэһэн байна. Пропагандистнуудые шэлэн томилхо, һургаха, хүмүүжүүлхэ хэрэгые эндэ гол шухала хэрэг гэжэ тоолодог болонхой. Хуряангыгаар хэлэбэл, Улаан-Үдын райкомой политическэ гэгээрэлэй кабинет ажалшадай политическэ һуралсал эмхидхэхэ методическа түб болонхой юм. Тус кабинедэй ябуулдаг ажал хүдэлмэри тухай материалнууд энэ хуудаһанда үгтэбэ.

АША ҮРЫЕНЬ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ

«Белоруссиин партийна организацида суртал бодол нэбтэрүүлдэг кадрнуудые шэлэн томилхо, хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй тогтоол манай аймагай партийна организацида сэхэ хабаатай гэжэ хэлэхэ хүсэлэнтэйб. Үзэл сурталай кадрнууд тус тогтоолой гараханһаа урдашье партийна организацинуудай ажал ябуулгада шухала һуури эзэлдэг байгаа. Гэбэшье энэ тогтоол уншаад байхадаа, үзэл сурталай кадрнуудые шэлэн табиха, хүмүүжүүлхэ хүдэлмэреэ гүнзэгыгөөр хаража үзэхэ, зарим тэды тобшолол хэхэ баатай болоһон байнабди. Үнэхөөрөөшье, үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэдһөө, тэдэнэй эдэбхи үүсхэлһээ бүхы ажалаймнай амжалтанууд дулдыдана гэхэдэ алдуу болохогүй гэжэ һананаб. Ушар тиимэһээ Улаан-Үдын аймагай партиин райком, тэрэнэй политическэ гэгээрэлэй кабинет хүн зониие марксизм-ленинизмын үзэл сурталай үндэһөөр хүмүүжүүлхэ, үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэдые зүбөөр шэлэн томилхо, хүмүүжүүлхэ асуудалда ехэ анхарал хандуулдаг байна. Мүнөө жэлдэ политическэ һуралсалые ударидаха 170 пропагандист томилогдобо. Тэдэнэй диилэнхи олониинь дээдэ һургуулитай, дүй дүршэл ехэтэй пропагандистнууд. Партийно-совет 23 хүдэлмэрилэгшэ, промышленна ба хүдөө ажахын предприятинуудай 14 хүтэлбэрилэгшэ, арадай ажахын 80 мэргэжэлтэн, 44 багша пропагандистнуудаар томилогдонхой. «Искра», «Маяк» колхозуудай парткомуудай секретарьнууд А. Н. Хандархаев, В. С. Пашинин, Тарбагатайн сельскэ Соведэй түрүүлэгшэ Ф. Г. Медведев, Ивалгын ОПХ-гай директор Д. Е. Вахрунов, барилгын материалнууд ай комбинадай директор А. Н. Матвиенко болон бусад аймагай эрхим пропагандистнуудай тоодо оролсоно. Пропагандистнуудаа шэлэн томилхо, тэдэнэй мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлхэ, теоретическэ ба методическа бэлэдхэлые һайжаруулха хэрэгые саг үргэлжын анхаралдаа байлганабди. Юрэнхыдөө, пропагандистнуудые һургаха, хүмүүжүүлхэ асуудал шухала хэрэг.

Манай райкомой политическэ гэгээрэлэй кабинет һуралсалай жэлэй эхилхэһээ урид пропагандистнуудай хэдэ хэдэн семинарнуудые үнгэргэжэ, зорилгонуудыень тодорхойлһон байна. Тэрэшэлэн һуралсалай жэлэй эхеэр пропагандист бүхэндэ учебник болон политическэ литератураһаа бүридэһэн библиотечкэ үгэдэг, харуулан ойлгуулгын хэрэгсэлнүүдээр хангадаг юм. Тиигэжэ пропагандистнуудта хэшээлээ бэлдэхэдэнь түрүүшын туһаламжа үзүүлэгдэнэ. Олонхи парткомууд болон партийна эхин организацинуудта техническэ хэрэгсэлнүүд бии, зарим ушарта партийна кабинет соохи техническэ хэрэгсэлнүүдыемнай абаашажа, пропагандистнууд хэшээлдээ хэрэглэдэг. Тиихэдээ диафильмнүүд ба диапозитивуудые шадаал һаа, олоор хэрэглэхын түлөө оролдонобди. Гэхэтэй хамта политическэ һуралсалай хэшээлнүүдтэ ябаһан хүн бүхэнһөө конспектнүүдтэй байха эрилтэ табинабди. Марксизм-ленинизмын үндэһэ һуури табигшадай зохёолнуудые гүнзэгыгөөр шудалха, дэбтэр соогоо тэмдэглэлнүүдые хэхэ эрилтэ пропагандистнууд табидаг болоо.

Политическэ ба экономическа һуралсалые һайнаар хинажа байхымнай тула партийна организацинуудай секретарьнууд мүнөө үнгэргэгдэһэн хэшээл тухай, энэ хэшээлдэ хэды хүнэй байһан тухай райкомдо дуулгадаг болоо. Эдэ мэдээнүүдынь политическэ гэгээрэлэй кабинет соохи «хэшээлнүүдэй экран» дээрэ бэшэгдэдэг.

Тэрээнһээ гадуур партиин райкомой хүдэлмэрилэгшэд понедельник бүхэндэ политическэ һуралсал хинаха, туһалха зорилготойгоор ажахынууд, предприятинуудай партийна организацинуудта ошодог. Райкомой хүдэлмэрилэгшэд гансал хиналта хэдэг бэшэ, мүн пропагандистнуудта теоретическэ ба методическа туһаламжа үзүүлдэг.

Политическэ һуралсалай асуудалнууд партиин райкомой бюрогой, пропагандын таһагай заседанинууд дээрэ шагнагдадаг, зохихо хэмжээнүүд хараалагдадаг байна. Жэшээлхэдэ, «Дружба» колхозой (парткомой секретарь Р. Н. Чебунин). Тарбагатайн райпогой (партбюрогой секретарь А. А. Суслов) коллективүүдтэ политическэ һуралсалай ямаргаар эмхидхэгдэһэн тухай асуудал райкомой бюрогой заседани дээрэ ноябрь һарада хаража үзэгдөө. Политическэ һуралсал муугаар эмхидхэһэнэйнь гээ түлөө райпогой партийна организациин секретарь А. А. Суслов донгодолгодо хүртэһэн юм.

Партийна суглаанууд дээрэ политическэ ба экономическа һуралсалай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэдэг, парткомой гү, али партбюрогой заседанинууд дээрэ пропагандистнууд тоосодог.

Политическэ һуралсалые олониитын анхаралда байлгахаяа оролдонобди. Аймагай «Коммунизмын туяа» газетын хуудаһануудта политическэ һуралсалай ябаса тухай материал ходо толилогдодог. тиихэдэ «Пропагандистын хуудаһан» хэблэн гаргагдадаг байна.

Һуралсалай шэнэ жэлдэ партиин райком политическэ һуралсалай ашаг үрэ, хэшээлнүүдэй шанар дээшэлүүлхын түлөө оролдолго гаргаха байна. Ушар тиимэһээ нэмэл хэшээлнүүдые үнгэргэхэ, пропагандистнуудые суглуулжа, зүбшэл заабари үгэхөөр хараалнабди. Жэшээлхэдэ, бидэнэр үнгэрэгшэ жэлһээ эхилжэ, пропагандистнууд ямар нэгэ темээр хэшээлээ яажа үнгэргэхэ тухайгаа хөөрэдэг, һүүлээрнь пропагандистнууд тэрэ методическа «хэшээлыень» зүбшэн хэлсэдэг, һанамжа дурадхалаа оруулдаг байна. Январь һарада «Политическэ ба экономическа һуралсалай ашаг үрые дээшэлүүлхэ замууд тухай» гэһэн темээр методическа конференци үнгэргэхэмнай. Политическэ һуралсалай ашаг үрэ тухай хөөрэлдэхэ зуураа «Советская Россия» колхозой пропагандист Михаил Григорьевич Китаев тухай дурдажа боломоор. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг һургуулиин шагнагшад хэшээл бүридэ ерэхэдээ, 5—10 минутын туршада уласхоорондын болон бусад асуудалнуудаар мэдээсэл хэдэг байһан юм. Мүнөө тэрэнэй шабинар — малшад, механизаторнууд, бригадирнууд — булта ажалдаа үнэн сэхээр хандахаһаа гадна, эдэбхитэй агитаторнууд, политинформаторнууд болонхой. «Искра», Лениннэй нэрэмжэтэ, «Маяк» колхозуудта, «Байкал» учхоздо, ан үсхэбэрилдэг совхоздо политическэ һуралсал һайнаар үнгэргэгдэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй Бауманска һунгуулиин округой һунгагшадай урда хэлэһэн үгые шагнагшадта тайлбарилан ойлгуулха арга замууд тухай семинарта ерэһэн пропагандистнуудта хөөрөө һэмди.

Манай райкомой политическэ гэгээрэлэй кабинедэй хүдэлмэридэ дутуу дундануудшье бии. Тэдэ дутагдалнуудаа усадхаха зорилго табинабди. Зүгөөр пропагандистнуудаа һургаха, тэдэнэй мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхэ, политическэ һуралсал бүхы дээрэнь амжалтатайгаар ябуулжа байха зорилгоёо бэелүүлхын түлөө оролдонобди.

А. АРСЕНТЬЕВА,
КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой политическэ гэгээрэлэй кабинедые даагша.

1. Партиин Улаан-Үдын райкомой политическэ гэгээрэлэй кабинедэй библиотекэ соо.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

МАНАЙ ТУҺАЛАМЖААР

Политическэ гэгээрэлэй кабинедэй библиотекые даагшаар табадахи жэлээ ажаллажа байнаб. Библиотекэ соомнай 10 мянга гаран ном тоологдоно. К. Марксын, Ф. Энгельсын, В. И. Ленинэй зохёолнуудые, хүдөө ажахын, үзэл сурталай асуудалнуудаар парти болон правительствын баталан абаһан тогтоолнуудые хүн зон илангаяа олоор абажа уншана. Манай библиотекэ соо тематическа тагууд шэнээр эмхидхэгдэнхэй. Жэшээлхэдэ, К. Марксын, Ф. Энгельсын ажабайдал тухай «Тэдэнэй хүн зондо дуратай шэнжэ» гэһэн таг бии болгообди. Тиихэдэ «Эндэ В. И. Ленин ажаһуугаа, ажаллаа» гэһэн тематическа таг шэмэглэгдэнхэй. Альбомууд, уран һайханай литература, атласууд энэ тагта табяатай.

Түрэл хизаартаа зорюулан, «Буряад оромнай коммунизм тээшэ алхална» гэһэн стенд байгуулаабди. Иимэрхүү тагуудые эмхидхэн байгуулхада, уншагшад ба шагнагшадта таарамжатай гэжэ тоолонобди. Гэхэтэй хамта, пропагандистнуудай һонирхоһон экономическа, политическэ болон бусад литература тэдэнэй захилаар библиотекэ сооһоо шэлэжэ үгэдэгби.

Политическэ һургуулинуудай шагнагшад, тэрэшэлэн пропагандистнууд, марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнуудай хүсэд суглуулбари сооһоо материалнуудые абаха болоходоо, манай библиотекын уншалгын зал соо һуужа, хэшээлнүүдтээ бэлдэдэг.

Пропагандистнуудта туһаламжа болгон, тусхай дэбтэрнүүдые (папканууд) бэлдэнхэйбди. Тэдэ дэбтэрнүүд соонь газетэ, журналнуудһаа абтаһан статьянууд, брошюранууд болон бусадшье материалнууд суглуулагданхай байдаг. Жэшээлхэдэ, «Коммунис ажалай һургуулиин пропагандистнуудта», «Үзэл сурталай кадрнуудые шэлэн томилхо, хүмүүжүүлхэ тухай» болон бусад асуудалаар эмхидхэгдэһэн стендүүд, булангууд сооһоо пропагандист бүхэн дуратай материалнуудаа абажа, хэшээлнүүдтээ һайнаар бэлдэхэ дүүрэн аргатай болоно бшуу.

Библиотекэ соомнай техническэ хэрэгсэлнүүдэй булан бии юм. В. И. Ленин тухай соратнигуудайнь хэлэһэн дурдалгануудтай, Лениннэй өөрынь хэлэһэн үгэнүүдтэй пластинканууд, магнитофон, диафильмнүүд болон бусад аппаратура энэ буланда табяатай байдаг. Олонхи ушарта пропагандистнууд диафильмнүүдые, диапозитивуудые, граммпластинкануудые абажа хэшээлдээ хэрэглэдэг диафильмнүүд ба диапозитивуудай каталогууд иимэ темэнүүдээр бэлдэгдэнхэй: «Политическэ эрдэм мэдэрэлэй үндэһэ һуурину уд». «В. И. Ленинэй намтар» гэхэ мэтэшэлэн.

Библиотекэ соогоо һайндэрнүүдтэ зорюулагдаһан монтаж, стенд бэлдэдэгбди.

А. ЗАВАРЗИНА,
партиин райкомой политическэ гэгээрэлэй кабинедэй библиотекые даагша.

АЖАБАЙДАЛҺАА ЖЭШЭЭНҮҮД АБТАДАГ

Москва хотын Владимир Ильичэй нэрэмжэтэ заводой пропагандистнуудай эдэбхи үүсхэл тон һайшаалтай: бүхы эрдэм бэлигээ, дүй дүршэлөө, методическа ба эмхидхэлэй арга шадабарияа табан жэлэй түсэбүүдые дүүргэлтэдэ зорюулая гэжэ тэдэнэр уряална. Ажалшан арадые табан жэлэй түсэбүүдые дүүргэхэ хэрэгтэнь зорюулхаһаа ондоо арюун һайхан зорилго үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэдэй урда хаанаһаа байхаб!

«Белоруссиин партийна организацида суртал бодолой кадрнуудые шэлэн томилхо, хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоол уншаад байхада, үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэдэй, тэрэ тоодо пропагандистнуудай үүргэ тон үндэрөөр сэгнэгдэнэ гэжэ ойлгобоб. Үнэхөөрөөшье, пропагандистнууд политическэ һуралсалай хэшээлнүүдые үнгэргэхэдөө, тон харюусалгатай даалгабари дүүргэнэ гээшэ.

Би дүрбэдэхи жэлээ пропагандистаар ажаллажа, экономическа эрдэм мэдэрэлэй һургуули хүтэлбэрилнэб. Энэ партийна даалгабаридаа харюусалга ехэтэйгээр хандажа, шагнагшадтаа һонирхол түрүүлхэ гэжэ оролдодогби. Юундэб гэхэдэ, һонирхолтойгоор үнгэргэгдэдэг хэшээлнүүдтэ хүнүүд дуратайгаар ябадаг, олон юумэ ойлгожо абадаг байна бшуу. Пропагандист бүхэн хэшээлнүүдээ һонирхолтой болгохын тула марксистско-ленинскэ теориие бодото байдалтай нягта холбоотойгоор шудалха ёһотой. Энээниие хараадаа абан, түрэл колхоз сооһоо абтаһан жэшээнүүдые олоор хэрэглэхэ гэжэ оролдодогби.

Бултадаа 18 хүн — фермэнүүд ба гүүртэнүүдые даагшад, отделенинүүдые эрхилэгшэд, тракторна таряан ажалай бригадануудай бригадирнууд экономико шудалдаг юм. Тэдэнэй хахадынь 5—6 класс дүүргэһэн, колхоздо үнинэй ажалладаг хүнүүд. Ушар тиимэһээ тэдэнэй дүй дүршэлые, эрдэм һургуулиие хараадаа абаха шухала болодог. Ажалай бүтээсэ, продукциин өөрынь үнэ сэн, салин хүлһэнэй фонд гэхэ мэтэ зүйлнүүдые колхозойнгоо ажабайдалһаа абажа харуулха хэрэгтэй гэжэ тоолоноб. Би колхоздо экономистаар ажалланаб. Тиимэһээ колхозой ажал ябуулгые харуулһан бүхы тоонууд бэлэхэнээр олдодог. Жэшээлхэдэ, үйлэдбэрилһэн продукциин өөрынь үнэ сэн тухай хөөрэхэдөө, колхоз соогоо эгээн бирагүй дүнгүүдтэй һү һаалдиин гурбадахи фермын үйлэдбэрилһэн продукциин өөрынь үнэ сэн абажа хараабди. Тус фермэдэ абтаһан нэгэ центнер һүнэй өөрынь үнэ сэн түсэбэй ёһоор 17 түхэригтэ болохо аад, 31 түхэригтэ болоһон байба. Байгша оной 10 һара соо түсэбэй ёһоор 4226 центнер һүн һаагдаха аад, 3816 центнер һүн һаагдаһан байгаа. Энэ хугасаа соо бүхыдөө 32 мянган түхэриг гаргашалагдаха аад, 46 мянган түхэриг мүнгэн гаргашалагдаа. Иимэ тоонуудые харахадаа, гурбадахи фермые даагша М. Д. Кушнарев түрүүшээр ехэтэ гайхаад, һүүлээрнь иимэ байдалай элдэб шалтагаануудые бэдэржэ эхилээ бэлэй. Сэхыень хэлэхэдэ, гурбадахи фермын үйлэдбэрилһэн һүнэй өөрынь үнэ сэн тухай нилээд арсалдаатай хөөрэлдөөн болоо.

Тэрэнэй удаа иимэ ехэ гаргашануудай шалтагаание элирүүлһэн байнабди. Үбһэ тэжээл хайра гамгүйгөөр гаргашалга, оньһон техникые муугаар хэрэглэлгэ, фермэдэ хамһабариин хүдэлмэришэдые олоор хабаадуулга, үбһэ хулһа зөөхэ гэхэ мэтэ зорилготойгоор 10—15 моридые фермэдэ байлгадаг ушар үйлэдбэрилһэн продукциин өөрынь үнэ сэн дээшэлүүлнэ гэжэ элирүүлээ һэмди. Тэрэшэлэн ажалай бүтээсэ тухай асуудал шудалхадаа колхозойнгоо гурбадахи отделение эрхилэгшэ П. Т. Ковалевто асуудал бэлдэхыень даалгаһан байгаабди. Тэрэнэй ашаар ажалай бүтээсэ тухай нилээд һонирхолтой хөөрэлдөөн болоо һэн. Юрэнхыдөө, шудалха темээ хоёр хэшээл дээрэ өөрөө тайлбарилдагби. Гурбадахи хэшээл дээрэ тэрэ темээ зүбшэн хэлсэнэбди. Тиихэдэ продукциин шанар, ажалай бүтээсэ гэхэ мэтэ асуудалнуудаар шагнагшадта даабари үгтэдэг. Тэдэнэй хөөрэһэн темэдэ нэмэлтэ оруулдаг, эндүү юумыень зүбөөр тайлбарилха гэжэ оролдодогби.

Политическэ һуралсалай хэшээлнүүдтэ бэлдэхэдээ тоо, баримтануудые колхозой ажабайдалһаа абажа, словарьнууд, справочнигууд, журналнууд ба газетэнүүд хэрэглэдэгби. Минии хэшээлдэ бэлдэхэдэмни «Экономическа газетэ» ехэ туһатай гэжэ тоолоноб. Тэндэхи таблица болон диаграммануудые, методическа дурадхалнуудые хододоо олодог.

Харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүд хэшээл үнгэргэхэдэ шухала удхатай. Партиин райкомой политическэ гэгээрэлэй кабинет гол түлэб харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдээр манииие хангадаг. Гэбэшье эндэ өөрын, пропагандистын эдэбхи гол үүргэтэй гэжэ тоолоноб.

Колхозой гурбадахи отделениие даагша П. Т. Ковалев, электригүүдэй бригадир К. Б. Гусляков, нэгэдэхи отделение эрхилэгшэ М. М. Зеленкин, һү һаалиин нэгэдэхи фермые даагша Н. А. Болонев болон бусад хэшээлдэ һайнаар бэлдэдэг гээд тэмдэглэхэ хүсэлэнтэйб. Политическэ һуралсалай хэшээлнүүдые үнгэргэжэ, хүн зоной эдэбхи үүсхэлые дэмжэн даруулжа, тэдэнэй эрдэм мэдэсые дээшэлүүлжэ байһан пропагандистын хүндэтэ үүргэые дүүргээб гэжэ этигэжэ, сэдьхэлээ ханаха байнаб.

М. ЧЕРНОБРОВКИН,
пропагандист,
Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз.

„Ажалшадай экономическа хүмүүжэл болон һуралсалда ниитын пропагандын үүргые эрид дээшэлүүлхэ, лекци, элидхэл, хөөрэлдөөнүүдэй, коммунис ажалай һургуулинуудай, экономико шудалдаг арадай университедүүдэй занятинуудай удхые эрид һайжаруулха шухала гэжэ КПСС-эй ЦК тоолоно. Энэ зорилгоор улад зоной дунда ябуулагдадаг политическэ хүдэлмэриин бүхы түхэл янзые, харуулан ойлгуулха агитациие, библиотекэ, клуб болон соёлой байшангуудай ажал ябуулгые үргэнөөр хэрэглэхэ шухала“.

(«Ажалшадай экономическа һуралсал һайжаруулха тухай КПСС-эй ЦК-гай тогтоолһоо»).

АМАН ҮГЫН НҮЛӨӨ ЕХЭ

Улаан-Үдын аймагай партийна организаци аман үгын пропаганда хэхэ талаар зарим тэды дүй дүршэлтэй болонхой. Агитатор, политинформатор, лектор, партийна хүдэлмэрилэгшэ гү, али хүтэлбэрилэгшын ажалшадай урда хэлэһэн үгэ тон ехэ нүлөө үзүүлдэгынь мэдээжэ. Ушар тиимэһээ лекторнууд, элидхэлшэд, политинформаторнуудай бүлэгүүд, агитколлективүүд парткомуудай ба партийна бюрогой заседанинууд дээрэ баталагдадаг, аман үгын пропаганда хэхэ хамтадхамал түсэбүүд табигдадаг, тэдэнэй дүүргэлтын хойноһоо хиналта хэгдэдэг болонхой.

«Искра», «Маяк», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта, Калининай нэрэмжэтэ совхоздо аман үгын пропаганда ашаг үрэтэйгөөр ябуулагдадаг байна.

«Искра» колхоздо аман үгын пропаганда эмхидхэлгэ һонирхомоор байна. Лекторнууд, элидхэлшэд, политинформаторнуудай, агитколлективүүдэй бүлэгүүд колхозой парткомой заседанинууд дээрэ баталагданхай. «Знание» бүлэгэмэй хоёр эхин организаци хүдэлдэг юм. Ниитэ-политическэ бүхы хүдэлмэриинь һайнаар түсэблэгдэнхэй. Кварталай туршада тэдэнэй хэхэ ажалай түсэб табигдажа, саг болзорынь, хөөрэлдөөнүүдэй темэнь заагдадаг.

Ниитэ-политическэ хүдэлмэри шангадхаһанай ашаар үйлэдбэриин дүнгүүд һайжараа. Тус ажахы гурэндэ һү, мяха, нооһо тушааха тодорхойлхы жэлэй түсэбүүдые болзорһоо урид дүүргэһэн байна. Эдэ бүхы баримтанууд КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой һаяхан болоһон V пленум дээрэ дурдагдаһан байна.

Манай корр.

ҺУРГААЛ БОЛОМООР ХЭШЭЭЛ

Һайнаар гоёор шэмэглэгдэһэн улаан булан соогоо политическэ һуралсалда ябагшад сугларжа, ута стол тойрон һуубад. Тэдэнэй урда конспект бэшэдэг дэбтэрнүүдынь табяатай. Залуу пропагандист Алексей Игнатьевич Лихторович политическэ һуралсалай ээлжээтэ хэшээлэй эхилһэниие соносхоод, үнгэрһэн неделиин һонинуудые шэнжэлхыень прораб Н. И. Хазагаевта үгэ үгэбэ.

Н. И. Хазагаев 5—6 минутын туршада СССР-эй юһэдэхи зарлалай Верховно Соведэй хоёрдохи сессиин хүдэлмэри тухай хуряангыгаар хөөрэхэ үедөө, арадай ажахын хүгжэлтые харуулһан хэдэ хэдэн тодорхой тоонуудые дурдаба.

Гэхэтэй хамта, Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал тухай, Хитад—Индиин хилэ дээрэ болоһон хёмороон тухай сугларагшадта хөөрэжэ үгөө. Уласхоорондын ажабайдал тушаа шагнагшадай зүгһөө ондоо асуудал байбагүй.

Һүүлээрнь пропагандист А. И. Лихторович шэнэ темэ тайлбарилжа эхилбэ. Шагнагшад дэбтэрнүүд соогоо шэнэ темээ иигэжэ гаршаглаба: «Предприятинуудай үйлэдбэриин фонднууд ба тэрэнэй бүридэл». Пропагандист энэ хэшээл дээрэ шудалха темээ, темынгээ гол шухала асуудалнуудые бэшүүлбэ. Шэнэ темэнь хоёр асуудалһаа бүридэнэ: 1. Предприятинуудай үйлэдбэриин гол фонднууд, тэрэнэй бүридэл: 2. Үйлэдбэриин гол фонднуудые хэрэглэхэ тухай, тэрэниие шэнэдхэхын түлөө мүнгэ оруулха тухай.

Пропагандист самбар дээрэ «үйлэдбэриин фонднууд гол ба эрьесын (оборотно) гэжэ хубаардаг юм, — гэжэ бэшэбэ. — Тиихэдээ энэ хэшээл дээрэ гол фонднуудые шудалхабди, харин эрьесын фонд тухай удаадахи хэшээл дээрээ хөөрэлдэхэбди», — гэжэ тодорхойлбо.

Үйлэдбэриин гол фонднууд тухай пропагандист нилээд һайнаар хөөрэжэ үгэбэ. Тиихэдээ харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдтэ хандаһаниинь һайшаалтай байгаа. СССР-эй үйлэдбэриин гол фонднуудай бүридэл тухай, тэдэнэй процентнүүдые харуулһан бэлэн диаграмма ханада үлгөөтэй байба. Зүгөөр госпромхозойнгоо үйлэдбэриин гол фонднуудые харуулһан диаграмма пропагандист өөрөө бэлдээ.

Шагнагша, госпромхозой главна бухгалтер К. Б. Вахрамеев шэнэ темын хоёрдохи асуудалаар үгэ хэлэбэ. Тэрэ үйлэдбэриин гол фонднуудые яажа хэрэглэхэ, тэрэниие шэнэдхэхын түлөө мүнгэ оруулха тухай һайнаар хөөрэжэ үгэбэ. Мүнгэ гаргашалха, мүнгэ оруулха ба тоо бүридхэлэй бүхы хүдэлмэри хэдэг хүнһөө үлүүгээр энээниие хэншье тайлбарилхагүйл.

Шэнэ темэ тайлбарилһанай удаа «Предприятинуудай үйлэдбэриин гол фонднууд» гэһэн диафильм харуулагдаба.

Тэрэнэй һүүлээр урид үнгэргэгдэһэн хэшээл дээрэ шудалһан темээ зүбшэн хэлсэбэ. Программын ёһоор, «үйлэдбэриин коллектив» гэһэн темээр хөөрэлдөөн болоо. Гутал оёдог цехэй мастер Н. И. Чиркова цехэйнгээ коллектив тухай, цехэй хүдэлмэридэ дайралдадаг дутагдалнууд тухай хэлэбэ. Гэхэтэй хамта, эбтэй эетэй, ажалай журам һайнаар сахидаг коллектив бии болгохын, үйлэдбэриин түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө ямар хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлдэг тухайгаа тэрэ хөөрөө.

Госпромхозой хангалгын таһагай начальник И. Д. Доноев ажал хүдэлмэридөө бригадна онол арга нэбтэрүүлхэ, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые олоной хэрэг болгохо тухай тон зүб дурадхалнуудые оруулаа. Цехүүд тэрэшэлэн мастернууд хоорондоо нягта холбоотойгоор ажаллаха ёһотой гэжэ прораб Н. И. Хазагаев ажагалалта хэбэ.

Энээгээр хэшээл дүүрээ һэн. КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой политическэ гэгээрэлэй кабинет эндэ иимэ нэмэл хэшээл үнгэргэбэ гээд мэдээсэхэ ёһотойбди. «Үйлэдбэриие хүтэлбэрилгын ба экономикын үндэһэ һууринууд» гэжэ һургуулинуудые хүтэлбэрилдэг пропагандистнууд эндэ уригдаһан байба. Энэ хэшээл тухай пропагандистнуудай хэлэһэн үгэнүүдые эндэ дурдая:

В. И. Щапов, «Сельхозтехника» нэгэдэлэй автотранспортна хоёрдохи предприятиин пропагандист:

— пропагандист А. И. Лихторович энэ хэшээлдээ һайнаар бэлдээ гэжэ тэмдэглэхэ байнаб. Хэшээл дээрэ харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүд хэрэглэгдэнэ, шагнагшад үзэһэн материалаа зүбшэн хэлсэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Зүгөөр зарим тэды дутагдалнууд бии байгаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Жэшээлхэдэ, хэшээлдэ ябагшадта тодо даабари үгтөөгүй: учебник соохи хуудаһан заагдаад дүүрээ. Пропагандист өөрөө хэшээлдээ бэлдэхэдээ ганса учебнигээр эсэслээ гэжэ һанахаар бэшэ байна.

М. Т. Васильева, Буряадай колхоз хоорондын барилга хэдэг оньһожоруулагдамал колоннын пропагандист:

— пропагандист урдаа табиһан зорилгоёо дүүргээ гэжэ хэлэхэ байнаб. Гэбэшье шэнэ темээ хөөрэһэнэй удаа, уридлан хэшээл дээрэ гараһан темээр хөөрэлдөөнэй болоходо дурагүйшэг байбаб. Энэмнэй методическа нэгэ дутагдал гэжэ тоолохо һанаатайб. Юрэнхыдөө гэмгүй һайн хэшээл болоо гэжэ тоолоноб.

А. М. Арсентьева, КПСС-эй райкомой политическэ гэгээрэлэй кабинедые даагша:

— методическа талаараа зүбөөр табигдаһан хэшээл болоо. Шагнагшад хэдэ хэдэн шухала асуудалнуудые пропагандистын урда табижа, программаар хараалагдаһан материалнуудаа һайнаар ойлгоһоноо гэршэлбэ. Пропагандист бүхэн хэшээлэй дүүрэхэдэ, түгэсхэлэй үгэ хэлэжэ, хэшээлэйнгээ һайн, муу талые согсолхо ёһотой.

Улаан-Үдын госпромхозой коллективтэ үнгэргэгдэһэн нэмэл хэшээл тухай тэмдэглэлнүүдые эндэ бэшэбэбди. Энэ хэшээл дээрэ байлсаһан хүнүүдэй хэлэһэн ажаглалтануудта нэмэхэ юумэн үгы гэжэ һанагдана.

С. ОЧИРОВ,
манай корр.

2. Улаан-Үдын госпромхозой хүдэлмэрилэгшэд политическэ һуралсалай хэшээлдэ.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

ТЕХНИКЭ ЗАҺАБАРИЛГА ХАНГАЛТАГҮЙ

Түсэбтэ табан жэлэй даа[лга]баринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ [х]үрөөгэй таряашад болон ме[х]анизаторнууд эдэбхитэйгээр оролсоод, урдаа табиһан зо[ри]лгонуудаа бодото дээрэнь дүүргэхын тула габшагай [хү]рхээр ажаллажа байнхай. Тракторно-таряан ажалай бри[га]днуудай гэшүүн бүхэн даа[л]та абаһан оньһон техникэдээ [на]мтайгаар хандажа, тэрэнээ [бү]тээсэ ехэтэйгээр ашаглахые оролдодог. Нёдондо жэлдэ са[г]ай уларилай тогтууригүй бай[ба]шье, Карл Марксын нэрэм[жэ]тэ колхозой механизатор[н]ууд орооһо тарянай муу бэ[шэ] ургаса хуряажа абаа юм. [Т]ус ажахы мүнөө жэл гүрэн[д]э 21 мянган центнер таряа [т]ушаажа, табан жэлэйнгээ тү[сэ]б болзорһоонь урид дүүргэ[һ]эн тухайгаа мэдүүлһэн юм. [М]еханизаторнууд ниитынгээ [м]уүһа малда бардам хүрэхэ [т]эһэ, шэмэтэ тэжээл бэлэдхэ[э]э абаа.

Хабарай тарилгые, таряа, [ү]бһэ хуряаха хүдэлмэринүү[д]ые богонихон болзорто эрхим [ч]анартайгаар дүүргэхын тула [ю]н түрүүн бии байгаа онь[һ]он техникэеэ эртэнһээ һай-наар заһабарилха, хадагалха хэрэгтэй гэжэ эндэхи механизаторнууд һайн мэдэдэг болонхой. Таряалан, сабшалан дээрэ хүдэлгэгдэжэ байһан трактор, машинануудые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха хэрэгтэ тэдэнэр анхаралаа ехээр хандуулна.

Мүнөө хүдөө ажахын техникэ заһабарилха хүдэлмэри түлэг дундаа. Колхозой инженер-механик Юрий Мункуевич Иринцеев энэ харюусалгатай ажалые хүтэлбэрилнэ. Ажахын механизаторнууд хабарай тарилгада хүдэлгэгдэхэ бүхы техникэ, тракторнуудаа январь һарада заһабарилжа, бэлэн болгохо зорилго урдаа табинхай.

Машина, техникэеэ һайнаар заһабарилдаг ажахынууд хамаг ажалаа хаһа соонь дүүргэдэг гэжэ хэншье мэдэхэ. Тиимэһээ үнэтэй сагаа дэмы алдангүй, заһабарилгада табигдаһан техникэеэ түргөөр бэлэн болгохын тула механизаторнууд оролдохо болоно.

Энэ харюусалгатай ажалые Сэлэнгын аймагай бусад ажахынуудай ямараар эмхидхэһэниие хараад үзэе. Аймагай олонхи колхоз, совхозууд техникэ заһабарилха хүдэлмэреэ һанаһанда хүрэмөөр эмхидхэнэгүй. Ажахынуудай мэргэжэлтэд болон хүтэлбэрилэгшэд энэ асуудалда онсо анхарал табихаар байгаа. Хүдөө ажахын техникэ заһабарилга Тельманэй нэрэмжэтэ совхоздо илангаяа муугаар эмхидхэгдэнхэй.

Тельманэй нэрэмжэтэ совхоздо машина, техникын ямараар хадагалагдажа байһанаар һонирхогдобо. Совхозой бүхы отделенинүүдтэ плуг, сеялкэ, борной болон бусад техникэ тала дайдаар тараагдашанхай. Комбайнууд мүнөө болотор шабар шабхаһаа арилгагдаагүй байһаар. Сеялкэнүүдэй сошнигуудынь тоһодогдоогүй, ороoһо гоожуулдаг резинэ хоолойнуудынь абтаагүй байха юм. Техникэ хадагалдаг хашаа соо ороходо торожо унашахаар. Эндэ асаргадаһан техникэ эмхи гуримгүйгөөр хаягдатай. Мүн тэндэнь минеральна үтэгжүүлгэшье буулгагданхай. «Сельхозтехника» нэгэдэлэй эндэхи отделени баһал имэрхүү байдалтай. XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозһоо асаргадаһан комбайнууд сэбэрлэгдээшьегүй, мүнөө болотор заһабарилгада табигдаагүй байха юм. «Сельхозтехника» нэгэдэл колхоз, совхозуудта хэрэгтэй запасной частьнуудые тон багаар үгэнэ. Тракторнуудай хэрэгтэй частьнууд олон дуталдана.

Хүдөө ажахын техникэ заһабарилга, механизаторай мэргэжэл дээшэлүүлхэ һуралсал аймагай ажахынуудта һулаар эмхидхэгдэнхэй. Техникэдэ хайша хэрэгээр хандахаһаа гадна, тэрэниие эбдэхэ, ашаүрэ багатайгаар ашаглаха ушар илангаяа «Эрдэм», XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудта, Кировэй, Тельманэй нэрэмжэтэ совхозуудта олоор үзэгдэнэ.

Сэлэнгын аймагай совхоз, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд техникэ заһабарилгые гуримшуулха талаар зохихо хэмжээ дары абажа, хабарайнгаа тарилгада түгэс бэлэн ороходо талаар ехэ хүдэлмэри ябуулха болоно.

Н. ГВОЗДАРЬКОВ,
Сэлэнгын аймагай арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ.

ТОО БҮРИДХЭЛЭЙ ШЭНЭ ТҮБ

Совет ороной, тэрэ тоодо Буряадай республикын арадай ажахын һалбаринууд һүүлэй жэлнүүдтэ хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байнхай. Тиигэхэ тумань тоо бүридхэлэй хүдэлмэри улам орёо, ехэ болоно, Гэхэтэй хамта хүтэлбэрилхы органуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ ажахын хүгжэлтэ тухай түргэн мэдээсэлнүүдые абаха хэрэгтэй болоно бшуу. Түсэблэлгын ба тоо бүридхэлэй хүдэлмэридэ оньһон техникэ улам үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болоно.

Улаан-Үдын авиационно, локомотив-вагон заһабарилгын заводуудта, Зүүн Сибириин технологическа институтда, СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалда, проектнүүдые зохёодог «Бурятгражданпроект» институтда электронно-тоолон тодорхойлгын машинанууд тодхогдонхой. Тиихэдэ республикын 14 аймагта мэдээсэлэй — тоолон тодорхойлгын станцинууд, 4 аймагта — машинно-счетно станцинууд хүдэлжэ байна.

Һаяхан — шэнэ жэлэй урда тээхэнэ Буряадай статистическэ управлениин дэргэдэ тоолон тодорхойлгын шэнэ түб нээгдэбэ. Мүнөө республика доторнай хамтадаа тоолон тодорхойлгын 500-гаад, тэрэ тоодо шэнэ түбтэ 85 машина тодхогдоод, тоо бүридхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр бүриин ёһотой туһалагшад болоһон байха юм.

Республикын статистическэ управлениин тоолон тодорхойлгын түб... Тэрэнэй ямаршье кабинедтэ ороходо, медицинын хүдэлмэришэдтэл адли саб сагаахан халаадуудые үмдэһэн залуу хүбүүд, басагадай ажаллажа байхань харагдана. Тэдэнэй бүхы һанал бодолынь урдахи машина тээшээ, бултадаа бодолгодо абтанги. Хэдэн олон машинын хүдэлжэ байбашье, ехэ хүүеэн болоногүй. Гансал тос-тос, тр-тр гэхэ абяан соностоно.

— Манай тоолон тодорхойлгын түб һаяшаг нээгдээ. Бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулагдаһан юм, — гэжэ энэ түбэй начальнигай орлогшо Элеонора Михайловна Кузнецова хөөрөөгөө эхилнэ, — Коллективтэмнай гол түлэб залуушуул хүдэлнэ. Хүдэлмэрилэгшэднай түрүүн локомотив-вагон заһабарилгын заводой электронно-тоолон тодорхойлгын машинанууд дээрэ хүдэлжэ, һайн бэлэдхэлтэй болоо һэн. Тиимэһээ өөһэдынгөө түбэй хүдэлжэ эхилһэн түрүүшын үдэрһөө бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа, даабаринаа үлүүлэн дүүргэнэ.

Тоолон тодорхойлгын шэнэ түбтэ Буряадай гүрэнэй Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институтдай физико-математическа факультет дүүргэгшэд гол түлэб ажаллана. Жэшээнь, Эмма Хубитуевае абаад харая. Ёһотойл бэрхэ басаган даа. Ажалдаа оролдосотой һайнаар хандадаг, һүбэлгэн ухаатай — энэ тэрэ шэнэ юумые гансата ойлгоод абадаг юм. Тиихэдэ Валентина Баженова баһал бэрхэ хүдэлмэрилэгшэ. Эрхүү хотын политехническэ институт дүүргэд, хэдэн жэлдэ Улаан-Үдын Ажалай Улаан Тугай орденто авиационно заводто ажаллаа. Мүнөө аспирантурада орохоёо бэлдэжэ байна. Евгения Ивановна Болтоева, Любовь Лукиничнa Трухина, Ольга Ивановна Звержевич болон бусад залуу коллективэй бэрхэ хүдэлмэрилэгшэдэй тоодо оролсоно.

Республикын арадай ажахын һалбаринуудһаа, хүдөөгэй аймагуудһаа ороһон элдэб янзын мэдээсэлнүүдые түргэн саг соо согсолоод, экономическа зүб мэдээсэл абаха зорилго тоолон тодорхойлгын түбэй коллективэй урда табигданхай. Энэ зорилгоёо түрүүшын үдэрһөө урагшатай һайнаар бэелүүлжэ байна гээд тэмдэглээ. Энээн тушаа тоолон тодорхойлгын түбэй статистикын талаар начальнигай орлогшо Иосиф Никитович Шостак иигэжэ хөөрэнэ:

—Буряадай республикын арадай ажахын һалбаринуудай һара бүриин ажалай дүнгүүдээр 60 бюллетень гаргадаг болонхойбди. Хэрбээ урдань промышленна предприятинуудай һара бүриин ажалай дүнгүүд тухай согсологдоһон мэдээсэлнүүдые удаадахи һарын 9,10-да гаргадаг байгаа һаа, мүнөө дүрбэндэ бэлэн болгонобди. Мал ажалай һара бүриин мэдээсэл урдань удаадахи һарын тэн багта бэлэн болгодог һаа, мүнөө табанда гү, али зургаанда дүүргээд, хэрэгтэй органуудта дамжуулан үгэнэбди. Тиигэхэдэ тоо бүридхэлэй шанар урдынхиһаа һураггүй һайн болоо гээд онсолон тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

«Тоолон тодорхойлгын шэнэ түбэй ажал улам үргэдэжэ байна. Бүри олон предприятинууд энэ түбтэй договор баталжа, экономистнууд болон тоо бүридхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй ажал хүнгэдхэжэ, мэдээсэлэй ба экономическа хүдэлмэри саашадань һайжаруулха зорилготой. Жэшээнь, энэ талаар Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадта бэлэдхэлэй ехэ ажал ябуулагдана.

Республикын статистическэ управлениин дэргэдэхи тоолон тодорхойлгын түбэй ажалые, главна инженер С. П. Ощепков гол түлэбударидан хүтэлбэрилнэ. Энэ нүхэр хүдэлмэрилэгшэдэйнгөө мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулна. Мүнөө энэ түбтэ гол түлэб «Минск-32» түхэлэй машинанууд тодхогдонхой. Коллективэй хүдэлмэрилэгшэд «ЕС» түхэлэй ехэ ерээдүйн машина шудалжа эхилээ.

Б. ВАНЧИКОВ,
манай корр.

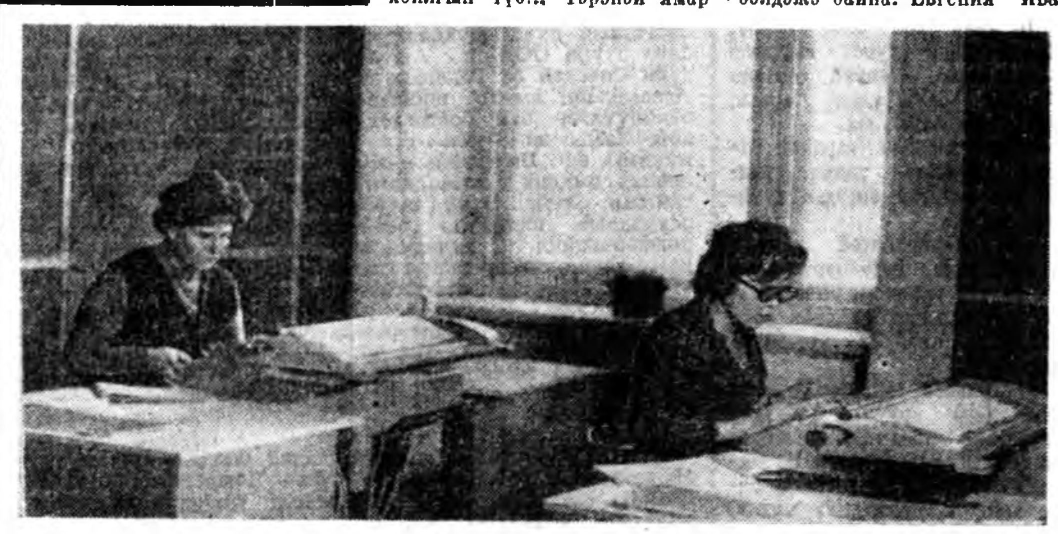

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Тоолон тодорхойлгын түбэй оператор Е. Жаркова. 2. Инженер В. Раднаев. 3. Түбэй нэгэ цех соо.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ХҮШЭР ҮХИБҮҮД ТУХАЙ

Улаан-Үдын юһэдэхи һургуулида 500 гаран һурагшад һурадаг юм. Эдэнэрэй дунда элдэб үхибүүд бии лааб даа. Зариманиинь тоомтой, номһон, нүгөөдүүлынь заримдаа тоомоошье таһараад абадаг байха. Мүн юрэ бусын абари зантай, үнгэрмэ муу ябадалтай үхибүүд баһал бии. Эдэнэрые «хүшэр» үхибүүд гээд багшанар нэрлэдэг.

Дээрэ дурсагдагша һургуулида хүшэр үхибүүдтэ онсо анхарал хандуулагдадаг юм. Тусхай дэбтэр соо тэдэнэр тухай бэшээтэй. Бүхы дээрээ 12 хүн. 8-ниинь 6—8-дахи классай һурагшанар. 4-ниинь 9—10-дахи класста һурадаг.

Толя Поросянов 6-дахи «а» классай һурагша. Арай гэмайхан «гурбан» дээрэ һурана. Тоомоо таһардаг, багшанарай урдаһаа дуугардаг, хэрзэгырхэдэг, зайгуултадаг. Мүн хэдэн дахин милицидэ ороһон юм. Энэ хүбүүхэнэй ябадалые иимэ байһые тайлбарилхада бэлэн гээд һанагдана. Үшөө бага байхадань эхэнь наһа барашоо бэлэй. Харин эсэгэнь архи уудаг, гэртээ шууяа гаргадаг. Тиимэһээ Толя хара багаһаа хойшоо газаа, хүршэнэртөө хонодог, зайгуултадаг болоһон лаб даа. Удангүй эсэгэнь дахинаа һамга абаа. Теэд хүбүүнэй байдал һайжарбагүй. Эсэгэ хойто эхэ хоёрынь хэрэлдэдэг, шууяа шурхираа гаргадаг, сухал дундаа Толиие сохидог һэн.

Витя Савин 7-дохи «б» классай һурагша. Яһала баһараар һурадаг. Зүгөөр үгэ дууласагүй, хэрзэгы, үсэд хүбүүн. Заал һаа өөрынхиеэ абажа һалаха ёһотойб гэжэ һанадаг. Энэшье гайхалгүй. Айлай ганса хүбүүн. Эрхэ. Тиимэһээ һанаһанаа абажа һуранхай. Хэмһээ үлүүгээр үхибүүгээ бөөмэйлхэ, эрхэлүүлхэдэ һайн бэшэ ха юм. Милицидэ ороһон байха.

Лена Мордвинова 6-дахи «а» класста һурадаг юм. Тэрэниие хүшэр үхибүүдэй тоодо оруулаагүйшье һаа болохо. Юрэл, дан лэ һаа түргэн басаган шуу. Тиимэһээ нэгэ газартаа удаан һуужа, байжа шададаггүй. Ходол гүйжэ, харайжа ябаха. Һайн юумэ хэхэ һанаатай аад, үлүү гаргажархиха. Үргэ аманиинь гэжэ гайхахаар. Тиимэһээ Лениые онсо анхарал доро абаха гэжэ багшанарай совет шиидээ.

Толя Поросянов Витя Савин хоёрой абари занда гэртэхи байдалынь ехэ нүлөө үзүүлээ. Зүгөөр Витиин зангые хубилган хүмүүжүүлхэ гээшэ бэрхэтэй гээд һанагдана. Харин Толиие хэрэлдээ шууяагүй газарта абаашабал, заһаралгань бэлэн баймаар. Жэшээлхэдэ, эсэгынгээ архи уунгүй, шууяа гэргангүй ябахадань, тэрэ тад ондоо болошодог. Сэдьхэлынь амгалан, тэниглэн болоно бшуу. Теэд... үни ябангүй эсэгэнь уушаха. Энэ үедэ Толя хэшээлнүүдтээ ерэхээ болидог, түрэл гаралааранаа зайжа хооллодог, хонодог...

«Бидэ һаяын сагта Толиие хүүгэдэй гэртэ үгүүлхэ һанаатайбди» — гэжэ тус һургуулиин завуч Александра Лукиничнa Непомнящая хэлэрэнэ. Энэ зүб. Амгалан байдалда оробол, хүбүүхэн заһарха бшуу. Харин Витя Савиниие яалтайб? Эндэ үдэрһөө үдэртэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулжа, тэрэниие коллективист болгохые оролдохо шухала.

Гурбан ондоо үхибүүд. Эдэнэр ямар хүн болохоб? Һайн гү, али муу гү? Хэн мэдэхэб. Багшын ажалай дүнгүүд олон жэлэй үнгэрһэн хойно элирдэг шуу.

Хүшэр үхибүүдтэй ябуулагдадаг хүдэлмэриин тон шухала аргань тэдэнэртэ ниитын даабари үгэлгэ болоно. Мүн үхибүүдэй дуратай юумые элирүүлхэ, энээндэнь һургаха гээшэ баһал һайн нүлөө үзүүлдэг.

Жэшээлхэдэ, Лена Мордвиновае октябрятанарай бүлэгэй вожата болгоо һэн. Түрүүшэгээр дружинын соведэй гэшүүн тэрээндэ туһалдаг байгаа. Мүнөө Лена өөрөө бүхы юумэеэ хэнэ. Хүнэй этигэл, найдабари мэдэрхэдээ, энэ басагахан харюусалгаяа ойлгоо.

Харин Петя Кушнаревой артистын бэлигтэй байһаниие хэншье мэдэхэгүй байһан юм. Ходол муу гүүлэдэг Витя тоомоо таһархаһаа бэшэ юу шадаха һэм гэжэ зариман һанадаг байгаа ёһотой. Петя 1974 оной эхинһээ хойшо Серовой нэрэмжэтэ клубай дэргэдэхи кукольна театрта ябадаг болоо һэн. Мүнөө өөрөө куклануудые дархалдаг, рольнуудые гүйсэдхэдэг болонхой. Тоомоо таһархань үсөөрөө. Һуралсалынньшье эрид һайжаржа, багшанар гайхалсаа һэн.

Гадна хүшэр гэгдэдэг үхибүүдтэй хүдэлмэри ябуулха уялгатай эсэгэнэрэй совет энэ һургуулида һаяхан бии болгогдоо. Тэрэниие математикын багша Михаил Андреевич Подкорытов хүтэлбэрилнэ. Тус соведэй гэшүүд һурагшанарай гэртэнь ошожо, хэнэй юу хэжэ байдагые шалгадаг, зэмэ гаргаһан үхибүүдэй гэртэхинтэй хөөрэлдэдэг.

Хүбүүдэй совет бии болгогдоһоор үнихэн болоно байна. Энэ совет комсомолой комитедэй ударидалга доро хүшэр үхибүүдэй дунда хүдэлмэри ябуулна. Соведэй түрүүлэгшэ Коля Брюхов 10-дахи классай һурагша. Ехэ томоотой, түбшэн зантай, ухаатай хүбүүн.

Тэрэ 5—6-дахида һуража байхадаа тад ондоо байһан юм. Тэршээ гээшэнь бүри аргагүй. Тоомоо таһаржа ябаһаар поездэдо дайруулжа, үрөөһэн хүлөө тайруулаа бэлэй. Тэрэ гэһээр зангынь эрид хубилаа. Протезтэйшье һаа, вальс, шейк бүтэн хүлтэй нүхэдтэй адли хатаржа һураа. Эрэлхэг зоригто Маресьев тэрээндэ үльгэр жэшээ болоно үгөө ха юм.

Һурагшанарта хуули тухай лекцинүүдые уншажа үгэхэдэ туһатай гэжэ хэншье мэдэнэ. Олон ушарта хуули һайн мэдэхэгүй байһан тула үхибүүд муу ябадал гаргадаг шуу. Юһэдэхи һургуулида энэ хэрэг һайнаар табигданхай. Сүүдэй, прокуратурын, милициин хүдэлмэрилэгшэд эндэ ерэжэ, үхибүүдтэй саг үргэлжэ хөөрэлдэжэ байдаг.

Иигэжэ хүшэр гэгдэдэг үхибүүдые онсо анхарал дороо абажа, хүмүүжүүлгын олон ондоо арга хэрэглэхэдэ, аша үрэнь ехэ, үрэ дүнгынь һайн байна.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

ХҮРШЭ ОБЛАСТИИН ҺОНИН

ШАНДА ХҮРТЭБЭ

Усть-Ордын хүдөөгэй техническэ мэргэжэлэй 14-дэхи училищи гурбадахи кварталай социалис мүрысөөнэй дүнгөөр область соогоо 1-хи һуури, РСФСР соо 2-дохи һуури эзэлбэ. Тиигэжэ училищи дамжуулгын хоёр Улаан туг, 800 түхэригэй мүнгэн шанда хүртэбэ.

Училищи һурагшадые абаха түсэбөө дүүргэһэн, һуралсалда үндэр процент туйлаһан байна.

75, 83, 60-дахи бүлэгүүдэй һурагшад илангаяа һайнаар һурана. Эдэ бүлэгүүдэй хүтэлбэрилэгшэдөөр В. В. Овчинников, И. Ф. Графин, В. А. Павлов гэгшэд хүдэлнэ. Жэлэй үедэ һурагшад зуун процент эрхим сэгнэлтэтэйгээр һурадаг, училищиин ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг байха юм.

ВДНХ-да ОШОХО ПУТЕВКОНУУД

Хүдөөгэй ажалшадта шефскэ туһаламжа үзүүлһэнэйнь түлөө гипсовэ руднигай коллективые Нукутска райгүйсэдком болон партиин райком ВДНХ-да ошохо гурбан путевкоор шагнаһан юм. Горно мастер В. Прудников, механик А. Кархов, жолоошон Ф. Зеленский гэгшэд Москвада ошожо ерээ.

Набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэдэ, үбһэ сабшалгада, силослголдо, һолоомо зөөлгэдэ, фермэнүүдэй газаа тэжээл асаралгада гипсовэ руднигай хүдэлмэришэд коллективээрээ гаража, хүдөөгэй ажалшадта ехэ туһаламжа үзүүлдэг байгаа.

Руднигай олонхи хүдэлмэришэд ургаса хуряалгын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Жэшээлхэдэ, бульдозерист А. Моисеев силос дараха нүхэ малтаһан, П. Капралов, В. Лохов комбайнернуудаар ажаллаһан байна.

С. ЕЛАЕВ.
Эрхүүгэй область.

Редакцида ерэһэн бэшэгүүдһээ

АЖАЛШАДАЙ МАГТААЛДА ХҮРЭМӨӨР

Ториин соёлой байшангай автоклубай хүдэлмэрилэгшэд мүнөө үедэ совхозойнгоо бүхы малшадые соёлой талаар хангаад, багахан забһарлалга хэжэ байна.

Энэ забһарлалгын үедэ тэдэнэр шэнэ концерт харуулхаар шэнэ дуу, хатар бэлдэжэ байнхай. Совхозойнгоо ажабайдал харуулһан шогтой хүхюун дуунууд сээжэлдэгдэнэ. Мүн ажалшадай һонирхон харамаар хатар табигдана.

Эндэ соёлой байшангай директор М. Ахмадуллин горитойхон оролдолго гаргана. Мүн автоклубые даагша А. Сергеева, соёлой хүдэлмэрилэгшэд П. Агафонова, Т. Грыдина, К. Гомзянова гэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадалсажа байна.

Һаяхан эдэ нүхэд Армагай, Хара-Уһанай, Хотогорой, Ехэ-Наринай һү һаалиин фермэнүүдэй һаалишадта айлшаар ошожо ерээ. Тэдэнэр һаалишадай ажал хүдэлмэреэр, ажабайдалаар һонирхоһон, «Дайшалхы хуудаһануудые» гаргаһан байха юм. Мүн фермэнүүдэй улаан буландахи номуудые һэлгүүлһэн, совхозой ажабайдал тухай һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэһэн байна. Тиихэдэ соёлой хүдэлмэрилэгшэд фермэнүүдэй улаан булангуудые шэмэглэлсэһэн, тэдэнэй социалис уялгануудые зүбшэн хэлсэһэн байха юм.

Уулзалгануудай һүүлээр автоклубай жолоошон, киномеханик Н. Холодков һаалишадта кино харуулаа.

В. БАШАРОВ.

БАЯР ХҮРГЭНЭБ

Шэтын областиин, Агын округой Могойтын районой «Коммунизм» колхоздо механизатораар ажалладаг хүм. Үнгэрөөшэ хабар ажалдаа ябажа байтараа зүүн нюдөө гэмтээгээ һэм. Тэрэмни байн байн харарахаяа болёо.

Улаан-Үдэ ерэжэ, республиканска больницын нюдэнэй доктор Н. Б. Бояновада хандаһан байнаб. Гурбан хоногто хэбтүүлээд, доктор Боянова нюдэндэм операци хээ. Тиигэжэ зүүн нюдэмни харадаг болоод, айхабтар баяртай нютагаа бусабаб.

Энэ доктор түргэнөөршье, һайнааршье операци хээ. Энээнэйнь түлөө баяраа, сэдьхэлэйнгээ гүн гүнзэгы мэдэрэлые «Буряад үнэн» газетээр дамжуулан, энэ докторто, суг ажаллажа байһан хүдэлмэрилэгшэдтэнь мэдүүлнэб.

В. БАТОМУНКУЕВ,
колхозой механизатор.

ЭХЭ ОРОНОО АЛДАРШУУЛҺАН АЖАЛАЙ ТҮЛӨӨ

Волгоградай областьдо хоёрдохёо Ленинэй орден барюулагдаба

ВОЛГОГРАД, январиин 7. (ТАСС-ай корр.). Мүнөөдэр эндэ энэ областьдо хоёрдохёо Ленинэй орден барюулгада зорюулагдаһан ажалшадай түлөөлэгшэдэй баярай суглаан болобо. Арадай ажахые хүгжөөлгэдэ туйлаһан ехэ амжалтын, ороoһо таряа абаха, гүрэндэ худалдаха талаар наймадахи түсэбтэ табан жэлэй даалгабаринуудые, социалис уялгануудаа һайнаар дүүргэһэнэй түлөө энэ область Эхэ оронойнгоо үндэр шагналда хүртэбэ.

Баярай суглаае Волгоградай облгүйсэдкомой түрүүлэгшэ **Ю. И. Ломакин** нээгээ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев толгойлоготой партиин ЦК-гай Политбюро суглаанай хүндэлэлэй президиумдэ нэрэеэмэ альга ташалган доро һунгагдана.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь **Ф. Д. Кулаковто** үгэ үгтэнэ. КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй үмэнэһөө эндэ сугларагшадые, мүн областиин бүхы ажалшадые үндэр шагналтайнь дашарамдуулан, тэрэ халуунаар амаршалба. Городуудай бүхы ажалшадта, хүдэлмэришэнэй тосхонуудай, хүдөөгэй тосхонуудай ажалшадта нүхэр Л. И. Брежневэй хүргэһэн үнэн зүрхэнэй амаршалгые, зол жаргалтай ябаха, ажалдаа амжалта туйлаха хүсэлэлыень тэрэ дамжуулаа.

1974 оной дүнгүүдые шэнжэлхэ зуураа, энэ хадаа юһэдэхи түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы жэл болоо, ажахын, соёл культурын байгуулалтын бүхы һалбаринуудта совет арадай туйлаһан элитэ ехэ амжалтануудай, КПСС-эй XXIV съездын зохёоһон Эб найрамдалай программые бэелүүлгэдэ туйлаһан шэнэ туйлалтанууддай жэл болоо гээд, нүхэр Ф. Д. Кулаков хэлэбэ. Үнгэрһэн жэлэй һүүлшын үдэрнүүд ороной ниитэ-политическэ ажабайдалай гайхамшагта ушар хэрэгүүдээр тэмдэглэгдээ. Декабриин 16-да партиин Центральна Комитедэй Пленум болоно, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев тэндэ дэлгэрэнгы үгэ хэлээ. Үнгэрһэн жэлнүүдэй үедэ болоһон арадай ажахын хүгжэлтые тэрэ гүнзэгыгөөр шэнжэлээ, 1975 оной даалгабаринуудые, мүн бүхы табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэмжээнүүд хараалагдаа.

Волгоградайхид ороной индустриальна хүсэ шадалые бэхижүүлгэдэ, ороoһо таряа ехээр абаха хэрэгтэ, коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулгада тон ехэ хубитаяа оруулаа. Областиие хоёрдохёо Ленинэй орденоор шагнаһан ушар энэ габьяаень тэмдэглэһэн ябадал болоно гээд, Ф. Д. Кулаков хэлээ.

Энэ жэлдэ совет арад Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда туйлаһан илалтын 30 жэлэй ойе тэмдэглэхэ байна. Эсэгэ ороноймнай олон мянган алдарта хүбүүд, басагадай тэмсэһэн, ами наһаяа үгэһэн хэрэг найдамтай гарта юм. Энээнэй этигэмжэтэ жэшээ гэбэл, мүнөөнэй Волгоград болоно. Тэрэ оронойнмнай промышленна, культурна шухала түбүүдэй нэгэн, гоё һайхан, болбосон түхэлтэй городуудай нэгэн болонхой. Шэнэ Волгоград хадаа зохёон байгуулхы амгалан ажалдаа туйлаһан манай илалта гээшэ.

Областиин промышленность юһэдэхи табан жэлэй даалгабаринуудые болзорһоонь урид дүүргээ, зарим зүйлнүүдээр горитойхоноор үлүүлэн дүүргээ гээд, Ф. Д. Кулаков тэмдэглээ.

Зүгөөр манай амжалтануудай ехэшье һаань, бидэнэр туйлаһан амжалтаараа панаагаа амарха ёһогүйбди, дутагдалнуудаа обёоронгүй гараха эрхэгүйбди. Эдэ дутагдалнуудаа түргөөр усадхаха, байһан арга боломжонуудаа хүсэдөөр ашаглаха ёһотойбди. Тиихын тула манай кадрнуудай анхаралые ургалтын шанарай асуудалнуудта хандуулха, предприятинуудай, организацинуудай, барилгануудай коллективүүдэй хүсэл оролдолгые үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлгэдэ, техническэ дэбжэлтэ түргэдхэлгэдэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлгэдэ элсүүлхэ шухала. Энээн тухай КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1974 он) Пленум заагаа бэлэй.

Волгоградай область манай ороной хүгжэнги газар таряалантай, томо мал ажалтай хизааарнуудай нэгэн болодог. Областиин таряашад хоёр жэл удаагуур ороoһо таряа ехээр абажа байна. Үнгэрһэн хоёр жэлэй туршада гүрэндэ 8 миллион тонноһоо ехэ ороoһон гэхэ гү, али хахад миллиард шахуу пууд таряа гүрэндөө худалдаа.

КПСС-эй XXIV съезд юһэдэхи түсэбтэ табан жэлэй туршада орон дотороо дунда зэргээр жэлэй 195 миллион тонно ороoһо таряа абаха зорилго табяа.

Мүнөө гол шухала ажал гэхэдэ, газар таряалангай культурые саашадань һайжаруулха, колхоз, совхоз бүхэндэ ургамалнуудай ургасые дээшэлүүлхэ, эмхидхэлэй, ажахын, агротехническэ хэмжээнүүдые бүхыдэнь бэелүүлхэ, тэрэшэлэн тарилгын талмайн бүридэлые һайжаруулха, ороoһо таряа бүри ехээр таридаг болохо талаар хэмжээнүүдые абаха хэрэгтэй.

Ажахыгаа һайнаар эрхилдэг болохо, эдэбхитэйгээр, шэн габьяатайгаар хүдэлхэ гэһэн Леонид Ильич Брежневэй үгын гүн удхые онсолон тэмдэглэхэ шухала.

Саашань нүхэр Ф. Д. Кулаков мал ажалые хүгжөөхэ асуудалда тогтоо. Ажалай түрүүшүүл, үйлэдбэриин новаторнууд болон эдэбхи үүсхэл гаргагшадые нүхэр Ф. Д. Кулаков магтаа. Манай урда зохёон байгуулхы ехэ ажал хүлеэжэ байна. Туйлай ехэ экономическа, политическэ, уласхоорондын удха шанартай зорилгонуудые шиидхэхэ байнабди. 1975 оной түсэбтэ даалгабаринуудые дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын, үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхын түлөө, табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлхыень хүдэлмэришэдые, колхозниигуудые, эрдэмтэдые, бүхы совет хүнүүдые КПСС-эй Центральна Комитет уриална. Тиихэдээ шанар һайнтай, бага гаргашатай ехэ продукци үгэхэ гээшэ мүрысөөнэй гол зорилго болоно.

Нүхэр Кулаков областной партийна организациин шиидхэхэ зорилгонууд тушаа дэлгэрэнгыгээр тогтоо. Тиигээд 1975 оной түсэбые, табан жэлэй түсэбые бүхыдэнь дүүргэхын тула Волгоградай партийна организаци бүхы хүсөөрөө оролдохо гэжэ найдажа байһанаа КПСС-эй Центральна Комитет мэдүүлнэ.

СССР-эй уласхоорондын байдалай, КПСС-эй гадаадын политическэ ажал ябуулгын зарим асуудалнууд тушаа үгэ хэлэгшэ тогтоо.

Волгоградай областиие шагнаха тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ уушаад, нүхэр Ф. Д. Кулаков областиин тугта Ленинэй ордение үни удаан үргэлжэлһэн альга ташалган доро зүүлгэбэ.

Һүүлдэнь партиин Волгоградай обкомой нэгэдэхи секретарь **Л. С. Куличенко** үгэ хэлэжэ, волгоградайхидай ажалай амжалтые үндэрөөр сэгнэһэнэйнь түлөө КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневтэ өөртэнь халуун баяр хүргөө.

Баярай суглаанда хабаадагшад КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээхэ амаршалгын бэшэг ехэ баяртайгаар баталан абаба. (ТАСС).

АЛДАРТА ОЙН ТЭМДЭГЛЭГДЭХЭ ЖЭЛ

ЮҺЭДЭХИ табан жэлэй һүүлшын жэл 1975 онииe совет хүнүүд айхабтар ехэ баяр баясхалантайгаар угтаһан байна. Шэнэ жэлдэ хүдэлмэриин 255 үдэр тоологдоно. Энэ үе соо манай ороной промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 6,7 процентээр дээшэлүүлэгдэхэ, капитальна хүдэлмэридэ 113 миллиард түхэриг ашаглагдаха, арадай ажахын хүгжэлтэдэ тон шухала удха шанартай бусад хүдэлмэри хэгдэхэ ёһотой. Шэнэ жэлдэ ажалшадаймнай амарха ба һайндэрлэхэ 110 үдэр тоологдоно. Эдэ үдэрнүүдэй нэгэн — Майн 9-дэ совет хүнүүдэй Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда илалта туйлаһаар 30 жэлэй ой тэмдэглэгдэхэ байна.

Фашизмтай болоһон дайн хадаа совет арадай хуби заяанда тудаһан туйлай ехэ шалгалта болоһон гээшэ. Сэрэгэй түүхэшэд энэ дайнай үргэлжэлһэн сагые гурбан хуэч болгон хубаадаг юм. Нэгэдэхинь — бидэндэ эгээл бэрхэшээлтэй, хүндэ хүшэр байһан үе: дайсан оронаймнай европейскэ хубиин тон ехэ газарые саг зуураар эзэмдээ, дайнай урда тээ тэндэ промышленна хэдэн мянган предприяти түбхинэһэн ба бүхы хүн зоноймнай хахадынь шахуу ажаһуудаг байһан. Хоёрдохинь — Сталинградта, удаань Курска дүхэригтэ болоһон тулалдаануудай илалтаһаа эхилээд дайсаниие Днепрэй саана гаратар намнаһан үе хүрэтэр: энэ хугасаа соо дайнай байдал манда ашатай туһатайгаар үндэһөөрөө хубилһан. Гурбадахинь — фашис Германиие даралга. Совет Армиин сүлөөлэлгын тон ехэ дабшалта хэжэ, дайсанай Берлиндэхи бүхэлэлгые үй бута сохиһон түгэсхэлэй илалта.

Совет арадаймнай, гэрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй фашис Германида эсэргүү тэмсэл 1.418 үдэр ба һуни соо үргэлжэлһэн гээшэ. Энэ ехэ дайн айхабтар бэрхэшээлтэй, орёо байһан. Фашистнуудай үшөө нэгэ хүсэлөө һаань, Улаан Арми Москва болон Ленинградые, Тула ба Сталинградые алдажа, Закавкази руу харгы нээгдэхэ гээд вермахтын генералнууд, баруун оронуудай политическэ олохон ажал ябуулагшад һанаһан гээшэ. Энэ үедэ хэды ехэ бэрхэшээлэй тохёолдоод байгаашье һаа, совет хүнүүд илалта туйлаха байһандаа этигэлтэй ябаһан. Эгээл һайшаалтай юумэнь юун байгааб гэхэдэ, дайнай үеын шэнэ жэл бүхэн манай аралта баясхаланта үйлэ хэрэг асардаг, бүри ехэ этигэл найдабарида хүргэдэг һэн.

Улаан Армиин Москва шадар фашис сэрэгшэдые үй бута сохижо байһан үедэ совет хүнүүд мартагдашагүй дүшэн хоёр онииe угтаһан байна. Имагтал энэ тулалдаанай һүүлээр Гитлерэй «Сахилгаан түргэн дайнай» стратегиин панхаруутаһаниинь яаха аргагүй мэдээжэ болоһон юм. Сталинград шадар дайсанай үшөө ехээр сохиюулаад, үлбэрдэжэ байһан үедэ дүшэн гурбадахи он угтагдаа бэлэй. Улам шангаар дабшажа ябаһан сэрэгшэдэйнгээ Житомир хотые сүлөөлэлгөөр дүшэн дүрбэдэхи онииe угтаа бэлэйбди. 1945 онииe угтахадаа, совет хүнүүд илалтын жэл ерэбэ гэжэ бата найдамтайгаар этигээ һэн.

Энэ этигэл найдабари — Совет Армиин дайшалхы амжалта ехэтэй добтолгын үрэ дүн бэлэй. 1945 оной эхиндэ союзна бүхы республиканүүдаймнай ниислэл хотонууд фашистнуудай саг зуурын эзэмдэлгэһээ сүлөөлэгдэжэ, эрхэ сүлөөтэ совет городуудай бүлэдэ бусаагдаад байгаа. Гушан жэлэй саана Минск, Вильнюс, Кишинев, Ригэ, Таллин ба бусад олон городуудай, бага, ехэшье һуурин тосхонуудай хүн зон удаан саг соо үргэлжэлһэн бэрхэшээлтэ дайнай һүүлээр эрхэ сүлөөгэй оршон байдалда шэнэ жэлые угтаһан юм. Хэдэн жэл соо фашизмын дарлалта доро зобожо байһан Болгариин, Румыниин, Венгриин, Чехословакиин, Польшын, Норвегиин, Югославиин хүн зон эрхэ сүлөөгэй наран доро рождественгой һайндэрые угтаһан. Сүлөөрэлгын агууехэ дайшалхы аян зам Европо руу хэһэн совет сэрэгшэд дурсагдагша оронуудай ажалшадта зол жаргал, амгалан байдал асараа бшуу.

Иимэ этигэл найдабари — совет хүнүүдэй арадайнгаа ажахыда шэн габьяатайгаар ажаллаһанай үрэ дүн мүн. Тэдэнэй хүсэ шадалаа гамнангүйгөөр, үдэр һүниие мэдэнгүйгөөр хүдэлһэнэй ашаар 1945 оной эхиндэ Улаан Армимнай фронт дээрэ дайсанһаа буу зэбсэгэй талаар нимээр үлүү болоод байһан: артиллерийскэ буу ба миномедоор 3,2 дахин, танк болон самоходно артиллереэр — 2,8 дахин, самоледоор — 7,4 дахин.

Совет хүнүүд удаан саг соо хүлеэгдэһэн, илалта асарһан 1945 онииe ондо ондоогоор угтаһан байха юм. Нэгэ зариман аюулта үхэлэй хажуугаар фронт дээрэ ябаһан, нүгөөдэ зариман шэнэ жэлэй һуни нюдөө аниха забгүй, танкын булад хайлуулжа гү, али дайсаниие дараха пушкануудые хабсаргажа хоноһон, дайнай үеын хүшэр хүндэ байдалай үедэ арга шадалайнгаа зэргээр столдоо һуугаад, гансахан хүсэлэн — илалтые ойртуулхые юрөөһэншье хүнүүд байгаа. Хаанашье байһан совет хүн бүхэн гушан жэлэй саана ерэһэн тэрэ 1945 онииe угтахадаа, «Эхэ оронойнгоо түлөө, илалтын түлөө!» гэһэн хүсэл эрмэлзэлдэ абтаһан.

Түүхэтэ 1945 оной эхинһээ үшөө 128 үдэр ба һуни үнгэрөө. Совет Арми хорото дайсанда үшөө хэдэн арбан шангаа сохилто үгөө һэн. Фашис Германиин шадал һалажа, шаргань газардажа, илагдаһанаа мэдэрһэн протоколдо үгэ дуугүйгөөр гараа табижа үгэхэ баатай болоо. Бүхы дэлхэй дээрэ илалтын наран мандаа бэлэй. 1975 ондо совет араднай, түрүү үзэлтэй бүхы хүн түрэлтэн түүхэдэ үзэгдөөгүй ехэ дайнай илалтын 30 жэлэй ойе тэмдэглэхэнь. Энэ һайндэр туйлай ехэ баяр баясхалангай оршон байдалда тэмдэглэгдэхэнь. Агууехэ илалтын алдарта энэ ойе совет хүн бүхэнэй ажалдаа шэнэ амжалта туйлан угтаха байһанда ямаршье һэжэг түрэнэгүй гээд КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленум дээрэ тэмдэглэгдэһэн байна.

В. БЕЛЯЕВ,
ТАСС-ай шэнжэлэгшэ.

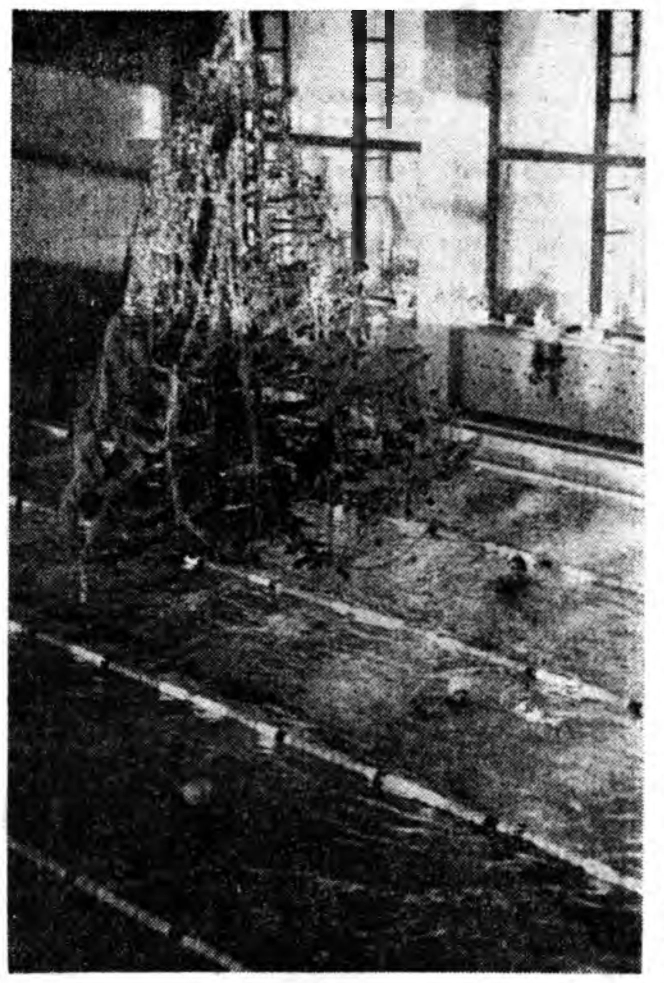

ҮЛЬГЭРЭЙ ФОТО РЕПОРТАЖ

ДАЛАЙДА АЯНШАЛГА

Үхибүүдэй үбэлэй амаралта. Эдэ үдэрнүүдтэ баяртай үхибүүдые хаанашье харахат. Үбгэн Мороз Снегурочка хоёртой хэды ехэ баяртай уулзалганууд болодог гээшэб.

Үхибүүд Мороз үбгэнтэй ушаржа, шэнэ жэлэйнгээ ёлко бэдэрбэд. Харин тэрэниинь Мороз үбгэнэй дүү Нептун абажа ябашаһан байгаа. Уһанай хаанда хайшан гэжэ ошохо гээшэб.

— «Уһашые» бариха хэрэгтэй. Гансал тэрэ харгы мэдэхэ.

«Тонулька» «Булька» хоёр русалкануудтай хамта томо губшуураар «Уһашые» барибад. Айжа мэгдэһэн «Уһаша» амияа абархын тула Нептун хаанай байра заажа үгэбэ.

Аянгын нэрьеэн дуулдажа, далайн оёорһоо Нептун гаража ерэбэ.

— Хэн намайе бэдэрээб? Юун хэрэгтэйб?

Үхибүүд шэнэ жэлэй ёлко бэдэржэ ябаһанаа хэлэбэд. Нептун үнэн зарсаяа уһанай оёор эльгээжэ «шэдитэ» түлхюур асаруулан, ёлко гаргаба.

О, ямар гоё ёлко гээшэб! Мянга түмэн хурса гэрэлээр ялалзанал! Нептун далайн оёорһоо бэлэгүүдые гарган, үхибүүдтэ барюулба.

Уһан дороһоо гараһан ёлкын дэргэдэ удаан үхибүүдэй баяртай энеэдэн дуулдаа бэлэй.

Энэ һонирхолтой ёлкые авиазаводой хүдэлмэрилэгшэд үхибүүдтэ бэлэглээ. Эндэ тамаралгын бассейнэй уран һайханай бүлгэмэйхид эдэбхитэй хабаадаа.

— Ёлкоёо хайшан гэжэ уһан доро оруулха асуудал гараа, — гээд тамаралгын бассейнэй директор Б. Е. Кцкович хөөрэнэ. — Гэбэшье ёлкомнай түмэрөөр хэгдэнхэй. 200 гаран килограмм шэгнүүртэй энэ ёлкые авиазаводой конструкторнууд зохёожо, хүдэлмэрилэгшэд бүтээгээ.

Энэ ёлко үхибүүдтэ угаа ехээр һайшаагдаа.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Уһан сооһоо гараһан ёлко. 2. Русалканууд.

Н. Ефимовэй фототекст.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: КПСС-эй Центральна Комитедтэ. «Хүдөөгэй ажалшадай дайшалхы зорилгонууд» — түрүү бэшэг.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Угтамжын түсэбэй үндэһэ һуури» гэжэ И. Медведевэй статья. «БАМ-ай түрүүшын үбэлжэлгэ» — фоторепортаж.

Гурбадахи хуудаһанда: ородой түрүүшын революциин 70 жэлэй ойдо зорюулагдаһан АПН-эй материал.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «БАМ-ай түрүүшын үбэлжэлгэ» гэһэн фоторепортажай түгэсхэл.

СЭЭХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 11.35 — «Рассказы о Кешке и его друзьях» — телевизионно уран һайханай фильм (2-дохи сери). 12.50 — һүүлэй һонин. 13.00 — «Олон түмэнэй Ленинскэ университет». «Национализм—дэбжэлтын дайсан». 13.30 — 17.40 — Забһарлалга.

Улаан-Удэ. 17.40 — Телевизионно һонин. 18.00 — «Элүүр энхэ байлга» — телевизионно журнал.

«Орбита». 18.30 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.00 — Фигурна һоижоролгоор СССР-эй чемпионат Киевһээ дамжуулагдаха 20.40 — «В мире бизнеса», «Тайна Дональда Кроухорста» — (4-дэхи дамжуулга). 21.10 — «Пуччини» — телевизионно уран һайханай фильмын 3-дахи, 4-дэхи сери. 23.50—24.00 — Техническэ забһарлалга. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Удэ. 18.35 — «Звездочка» — октябрятнуудта зорюулагдаһан программа. 19.00 — «Дайле» гэжэ гүрэнэй ансамблиин концерт.

ДЭЛХЭЙН ЖИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ

БЕЙРУТ

АЛБАНАЙ ХЭРЭГЭЭР ЛИВАН ОШОО

ТАСС

Сириин Араб Республикын президент Х. Асад январиин 7-до албанай хэрэг шиидхэхын тула нэгэ үдэрөөр Ливан ошоо. Тэрэниие САР-ай премьер-министр М. Аль-Айюби, гадаадын хэрэгүүдэй, оборонын, экономикын, ниитын хүдэлмэриин министрнүүд ба бусад албан тушаалтад үдэшэжэ ошолсобо.

Ливанай президент С. Франжиин, Сириин президент Х. Асадай хоорондын хөөрэлдөөнүүд ливан-сириин хилэһээ хэдэхэн километрэй зайда байдаг Штора хотодо үнгэргэгдэхэ юм ха.

Хоёр талые һонирхуулдаг, тэрэшэлэн бүхы араб оронуудта хабаатай асуудалнууд, тэрэ тоодо Палестинын асуудал хөөрэлдөөнүүдэй үедэ зүбшэн хэлсэгдэхэ гэжэ Ливанай премьер-министр Р. Сольх тэмдэглэбэ.

Бейрудэй хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, тус ороной урда зүгтэ Израилиин эзэрхэг түримхэй ябуулгын таһалгаряагүй хэгдэжэ байһанһаа уламжалан, Ливанай обороные бэхижүүлхэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ онсо анхарал хандуулагдана.

Хоёр гүрэнэй толгойлогшод Ливано-Сириин худалдаа наймаае хүгжөөлгын, Ливанда хүдэлмэрилдэг Сириин хүдэлмэришэдэй байдалда хабаатай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ юм.

ВАШИНГТОН

Хэмхэрхэйнүүдынь хаана унахаб?

ТАСС

1973 оной май соо «Скайлэб» гэдэг американ лабораториие замбуулинай замда гаргаһан «Сатурн-5» гэжэ американ ракетын үгаа томо хэмхэрдэһэн 160 шахуу километрэй үндэрһөө Газар дээрэ унахаар хүлеэгдэнэ.

НАСА-гай мэргэжэлтэдэй мэдүүлһэнэй ёһоор, ракетын хоёрдохи шатын хубинь болохо энэ хэмхэрдэһэн пятницада Газар дэлхэй дээрэ унаха ёһотой юм ха. Гэхэ зуура, 48 тонно шэгнүүртэй хоёрдохи шатын ямар хубинь атмосферын нягта хубинууд соогуур дабажа гарахаб, тэрэнэй хэмхэрхэйнүүд хаана унахаб гэжэ американ эрдэмтэд уридшалан хэлэжэ шадахагүй байшоо.

«Замбуулинай хог» Атлантиин океан дээрэ унажа магад ха гээд тэдэ эрдэмтэд багсаана. Ракетын эгээн томо хубинь — 2,7 тонно шэгнүүртэй. түлишын амһартануудай хоорондохи таһалга болоно, эгээл энэнь атмосферын нягта хуби соогуур гаража «тэсэхэ», тиигэбэшье хэдэн олон хэһэг буһагууд боложо, Газар дээрэ унаха бэзэ гээд тоолоно.

НЬЮ-ЙОРК

Аюулгүйн Советдэ бэшэг эльгээбэ

ТАСС

ООН-ой дэргэдэ Ливанай зүгһөө саг үргэлжэ байдаг түлөөлэгшын уялгые дүүргэгшэ Фархи Сагия Аюулгүйн Советдэ бэшэг эльгээбэ. һүүлэй дүрбэн неделиин турша соо, декабриин 12-һоо хойшо, Израилиин зэбсэгтэ хүсэнүүд Ливанда эсэргүү эзэрхэг түримхэй 423 добтолго хэһэн байна гэжэ тэрэ бэшэг дотор хэлэгдэнэ.

Энэ асуудал зүбшэн хэлсэхын тула шухала болоһон ушарта Аюулгүйн Советые зарлаха эрилтэ табиха эрхээ Ливанай правительство өөртөө үлөөнэ гэжэ бэшэг доторнь саашадаа заагдана.

ГАВАНА

Таряашадта туһалха зорилгоор

ТАСС

Капитан Карлос Ульоагай нэрэмжэтэ һургуули (Пинар-дель-Рио провинци) хүдөө ажахын авиациин залуу пилодуудые бэлдэнэ. Долоодохи бүлэг залуушуул энэ һургуулиие һаяхан дүүргэжэ гараба.

Хүдөө ажахын авиациин самолёдууд, гол түлэб «АН-2» гэжэ машинанууд, һүүлэй жэлнүүдтэ Кубын таряашадай найдамтай туһалагшад болонхой. Эдэнэй туһаламжаар барайгарай ба саахарай плантацинууд, бусад ургамалнуудай таригдаһан полинууд элдүүрилэгдэдэг, нэмэлтэ тэжээл абадаг байна.

ХАНОЙ

ДРВ-гэй МИД-эй буруушаал

ТАСС

Пилодгүй американ самолёт-тагнуулшан январиин 4-дэ город-порт Хайфон ба Хойто Вьетнамай бусад хэдэн районууд дээгүүр ниидэжэ, ДРВ-гэй агаарай дайдые дабаһан байна.

ДРВ-гэй газар дайда дээгүүр Холбоото Штадуудай зүгһөө агаарай тагнуул хэхээ дары болихо эрилтэ ДРВ-гэй МИД-эй эндэ тунхаглаһан мэдүүлгэ дотор табигдана.

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

ПАРИЖ. Франциин олониитын мэдээжэ бүлэг ажал ябуулагшад Дүтын Зүүн зүгтэ амгалан байдал тогтоохые уряалһан уряа «Юманите» газетын хуудаһануудта тунхаглуулба. Эб найрамдал мүнөө туйлагдажа болохо байна гээд тэрэ уряа доторнь хэлэгдэнэ. Тэрэниие һэргээхын тула шухала үндэһэ һуури ООН-ой Аюулгүйн Советэй ба Генеральна Ассамблейн зохихо шиидхэбэринүүдээр бии болгогдонхой. Хамаатай бүхы гүрэнүүдэй ба Палестиные сүлөөлхэ эмхиин хабаадалгатайгаар Дүтын Зүүн зүгэй асуудалые шиидхэхэ эбэй конференциин хүдэлмэри һаяар һэргээхэ шухала гэжэ уряагай авторнууд тэмдэглэнэ.

ЛИССАБОН. Сантарен хотодо зарлагдаһан. Португалиин урда нютагуудай таряашадай түрүүшын конференцидэ мянга гаран делегадууд хабаадаба. Хүдөө ажахыгаа хүгжөөхэ, ороной урда зүгтэхи ажалшадай байдал һайжаруулха зорилготой асуудалнууд конференци дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Португалиин Коммунис партиин Генеральна секретарь Алзаро Куньял заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, конференциин хүдэлмэриин үрэ дүнгүүдые үндэрөөр сэгнэбэ. Ороной хүдөө ажахын үмэнэхи зорилгонууд Компартиин хүтэлбэри доро, хүдэлмэришэн ангиин ба таряашадай холбоо барисаа бэхижүүлһэнэй үндэһөөр, нэгэдэмэл ябуулганuудай туһаламжаар шиидхэгдэжэ болохо гэжэ тусхайлан тэмдэглээ.

РИМ. Гэр байрагүй хэдэн арбаад бүлэ Италиин ниислэлдэхи түбэй капитолийска талмай дээрэ 50 хоногой турша майханууд соо байрлаһаар. Гэр байрануудтай болгохо эрилтэ засагай урда табина.

Италиин Коммунис партиин Генеральна секретарь Э. Берлингуэр гэр байрагүй ажалшадта субботын үдэр ошожо, уулзаһан байна. Тэдээнтэй хөөрэлдэхэ зуураа, тэмсэлыень бүрин дэмжэхэбди гэжэ ИКП-гэй үмэнэһөө мэдүүлбэ.

ГАВАНА. Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, Кубын Революционно правительствын премьер-министр Фидель Кастро мексикан артистнуудай эндэ табиһан концертые хараба. Мексикын президентын һамган Мария Эстер Суно де Эчеверрия Кубын ниислэлдэхи Соёлой ба амаралтын эгээн томо түбтэ — В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ дурасхаалай парк соо болоһон концертдэ байлсаа. Кубада ерээд байһан Мексикын артистнуудай ба соёлой ажал ябуулагшадай делегациие толгойлно.

КАРАЧИ. Азиин, Африкын ба Латинн Америкын хүгжэжэ байгаа 36 ороной 80 шахуу экономист, социологуудай хабаадаһан конференци эндэ нээгдээ. Экономическа ба худалдаа наймаанай харилсаа холбооной асуудалнууд тус конференци дээрэ зүбшэн хэлсэгдэнэ.

КАИР. Араб оронуудай экономическа нэгэдэлэй соведэй сесси Египедэй ниислэлдэ нээгдэбэ. Соведэй заседанинуудта арбан гүрэнэй делегацинууд хабаадана.

Энэ сесси үнгэрэгшэ жэлэй октябрь соо Рабадта суглараһан, араб гүрэнүүдэй толгойлогшонорой зүблөөн дээрэ тодорхойлогдоһон хэдэ хэдэн асуудал, тусхайлан хэлэбэл, араб-африкан харилсаа холбоо бэхижүүлхэ холын хараата асуудалнууд хаража үзэгдэхэ юм.

(ТАСС).

ГАВАНА. Ажалай талаар Национальна герой Роберто Тамайо саахарай ургаса хуряалгын үедэ 100 мянган арроб (1 арроба — 11,5 килограммтай адли юм) эшэ сабшажа, Кубадахи түрүүшын мачетеро болобо. Үдэр бүри 2 мянган арроб эшэ сабшадаг байгаа.

АФИНА. Грециин Ажалай бүгэдэ ниитын конфедерациин гүйсэдхэхэ комитет ажалшадай байдал һайжаруулха яаралтай хэмжээ абахыень правительствые уряалба. Эдеэ хоолой гол продуктнуудай үнэ сэнгэй түргөөр хүндэржэ, тэрэшэлэн уһанай, электричествын, транспортаар ябалгын түлөөһэнэй улам нэмэжэ байһанһаа уламжалан, Грециин ажалшадай байдал эрид муудана гэжэ Конфедерациин гүйсэдкомой тунхаглаһан мэдүүлгэ дотор тусхайлан тэмдэглэгдэнэ.

ЛОНДОН. Орон доторхи гэр байрын барилгын саг үргэлжэ хороогдожо байһантай, проект табидаг олохон фирмэнүүдэй хаагдаһантай дашарамдан, Англиин архитекторнүүд улам олоорбо ажалгүй үлэнэ.

МОГАДИШО. Сомалиин Демократическа Республикын хүдэлмэришэн ангиин — ороной ажалшадай түрүү отрядай зэргэ улам ургажа, бэхижэжэ байнхай. «Хиддита Октовар» газетын тэмдэглэһэнэй ёһоор, хуушан предприятинуудай үргэдхэгдэһэнэй, шэнэнүүдэй ашаглалгада оруулагдаһанай үндэһөөр, 1974 оной түрүүшын 6 һарын турша соо Сомалиин хүдэлмэришэдэй тоо 8 мянган хүнөөр нэмээ.

ТАНАНАРИБЕ. Малагасийска Республикын правительство ажал тухай шэнэ хуули баталба. Тэрээн дотор хараалагдаһанай ёһоор, предприятинуудай, эмхи зургаануудай хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай эрхэнь үргэдхэгдэнэ. Хүдэлмэришэд ба алба хаагшадые дура зоргоороо ажалһаань гаргалга хориһон коллективнэ договорнуудай нэгэ янзын гурим мүнөө орон доторнь бэелүүлэгдэжэ байна.

НАЙРОБИ. Анголые сүлөөлхэ гурбан эмхи — Анголые сүлөөлхын түлөө арадай хүдэлөөн (МПЛА), Анголые сүлөөлхэ национальна фронт (ФНЛА), Анголын хүсэд бүрин бэеэ даадаг болохын түлөө национальна союз (УНИТА) хамтын хараа бодол тодорхойлон хараалба. Тэрэнэй ёһоор, тус орон дотор саг зуурын правительство тогтоохо асуудалаар Португалиин правительстватай хэгдэхэ хөөрэлдөөнүүдтэ эдэ эмхинүүд хабаадаха юм. Кениин Момбас хотодо эдэ эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалгын дүүрэһэнэй удаа тунхаглагдаһан коммюнике дотор энээн тухай хэлэгдэнэ.

НЬЮ-ЙОРК

Африкын ууган зоной байдал

ТАСС

ЮАР-ай африканецууд тэндэхи хүн зоной 70 процентнь болодог байбашье һаань, бүхы олзо доходой миил 20 процентнь тэдэнэй хубида хүртэнэ. ООН-ой Экономическа, социальна соведэй дэргэдэхи социальна комиссиин элидхэл дотор энээн тухай хэлэгдэнэ. Тус ороной үндэһэн зон тазар дайдынгаа миил 13 процентые эзэлнэ. Гэхэ зуура, бүхы улад зоной табанай нэгэ хубиньшье болохогүй сагаан шарайтад олзо доходой 75 процентые абадаг. ороной бүхы талмайн 87 процентые эзэлдэг байна.

Хара геттэнүүдтэхи үхибүүдэй хахадынь таба наһатайшье болонгүй үхэнэ гэжэ элидхэл дотор хэлэгдэнэ.

Мүнөө үедэ Африкын бүхы зоной 45 процентнь 15-һаа доошо наһатай хүнүүд болоно. Оройдоо гурбахан процентнь 65-һаа дээшэ наһатай хүнүүд байна.

Нигери хадаа энэ түбиин эгээн олон зонтой орон юм. 1972 оной тоо мэдээнүүдэй ёһоор, эндэ 58 миллион хүн ажаһуудаг байгаа. Египедтэ 34.800.000 хүн, Эфиопидо — 25.900.000, ЮАР-та — 23.000.000, Заирта — 22.900.000 хүн зон тазар жэлдэ бии байна юм.

АФИНА

К. Караманлисай захиралта

ТАСС

Сэрэгэй хунтын засаглан зонхилжо байха үедэ гар табигдаһан элдэб контрактнууд, абтаһан урьһаламжанууд гүрэнэй ашаг туһада зүришэнэгүй гү гэжэ элирүүлхэ зорилгоор мүрдэлгэ хэхэ захиралта Грециин премьер-министр К. Караманлис гаргаба. Судьянуудһаа, экспертнүүдһээ бүридэһэн тусхай комитет тиимэ мүрдэлгэ хэхэ юм ха.

Грециин правительствын гол министрнүүдэй заседаниин болоһоной һүүлээр иигэжэ мэдээсэгдээ. Гүрэнэй ашаг туһада харша ябуулганuудые хээ гэжэ мэдэрэгдэһэн хүнүүд хэһээгдэхэ болоно.

РИМ

Забастовко үргэлжэлһөөр

ТАСС

Италиин радиогой ба телевидениин хүдэлмэрилэгшэдэй забастовко үргэлжэлһөөр. Эдэнэр ажаллаха арга боломжо һайжаруулха, салин хүлһэ нэмэхээр хараалһан ажалай хамтын шэнэ договор баталха эрилтэ табина.

ВАШИНГТОН

Аюултай худалдаа наймаан

ТАСС

Холбоото Штадууд дэлхэй дээрэхи буу зэбсэгүүдые эгээн олоор худалдадаг орон юм.

Мүнгэ һомололгын талаар сенадай комиссиин мэдээнүүдэй ёһоор, һүүлэй арбан жэлэй турша соо Америкын Холбоото Штадууд элдэб янзын зэбсэгүүдые худалдажа, 19 миллиард үлүүтэй долларой олзо оруулһан байна.

«Юнайтед Стейтс ньюс энд Уорлд рипорт» журналай һүүлэй номерто тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, США-гай правительство зэбсэгүүдые худалдалгын хэмжээе «бүри ехээр нэмэхэ» гэжэ хараална.

Американ зэбсэгүүд гол түлэбтөө Израиль, Урда Вьетнам ба бусад хэдэн оронуудта худалдагдана. 1974 финансын жэлдэ Израильда 2,1 миллиард долларой сэнтэй зэбсэгүүдые худалдаа.

Һүүлэй хоёр жэлэй турша соо Иранда США-гай элдэб зэбсэгүүдые худалдалгын хэмжээн эрид нэмээ. Гансахан 1974 ондо 5 миллиард долларой сэнтэй шэнэ янзын американ зэбсэгүүд энэ орондо худалдагдаа.

Тэрээнһээ гадна, Америкын Холбоото Штадууд «хани холбоото» оронууд ба союзнигуудтаа сэрэгэй туһаламжын түхэлтэйгөөр жэл бүри хахад миллион үлүүтэй долларой зэбсэгүүд ба хэдэн миллион долларой сэнтэй «хэрэглэгдэһэн зэбсэгүүд» гэдэгүүдые худалдадаг юм.

СПОРТ

САНА. Спортын «Северо[никель]» гэжэ клубай түлөө[лэгшэ] А. Ухов Мончегорскы[н] санашадай мүрысөөндэ э[хи]хим дүн харуулба. «Гэрэ[л]түүлэгдэһэн зүргэ» гэһэ[н] шангай түлөө мүрысөөн энд[э] түрүүшынхеэ үнгэргэгдэһ[эн] байгаа. А. Ухов табан дүх[э]риг (10 километр шахуу) зайе 34 минута 15,5 секун[дэ]да саг соо гаталаа.

Мүнөө санын гэрэлтүүлэ[гдэ]дэһэн зүргэ-харгы Кольск[э] хахад аралай бүхы городууд[т]а, томо һуурин тосхонууд[т]а бии болонхой юм. Жэшээл[э]хэдэ, Заполярный городо[й] спортсменүүд өөһэдынгөө гэрэлтүүлэгдэһэн 3 километ[р]рэй зүргэ-харгыгаар энэ жэл[]дэ түрүүшынхеэ һорилго хэ[]нэ. Хойто зүгэй ута һүнии[н] түлэг дундаа байхада, санаа[шад] урилдадаг мүрысөөн Северо[]морск, Ковдор, Оленегорс[к] городуудай хүн зондо мэ[]дээжэ болоһоор үнихэнэ[й] юм.

БОЛЕЙБОЛ. ЦСКА-гай спортсменүүд (Москва) Стокгольмдо үнгэргэгдэһэ[н] мүрысөөндэ Швециин «Ли[]динге ск» командые 3:0 (15:7, 15:8, 15:2) тоотойгоо[р] шүүбэ. Иигэжэ европейск[э] чемпионой кубогай түлөө мүрысөөнэй 1/4 наадан[д]а манайхин шүүһэн байна.

Удаадахи наадан январиин 11-дэ Москвада үнгэр[]гэгдэхэ.

БҮМБЭГЭТЭЙ ХОККЕЙ. СКА-гай спортсменүүд (Хабаровск) «Водниые» (Архангельск) өөһэдынгөө талмай дээрэ (6:3, 2:1) тоотойгоор шүүгээ. Тиихэдэ «Лигейщик» (Караганда)- «Североникелиие» (Мончегорск) (5:1, 3:1) шүүһэн байна. Алма-Атын «Динамо» команда Ульяновскын «Волгые» (2:1, 1:1) тоотойгоор илажа гараа. Энэ үдэр үшөө нэгэ талмайн эзэд амжалта туйлаа: Красноярскын «Енисейн» спортсменүүд Калининградай «Вымпелые» шүүгээ (6:2, 2:1). Нэгэ уулзалга тэнсэлгээр дүүрэээ: «Кузбасс» (Кемерово), «Зорький» (Красногорск) тэнсүү байшоо.

Финляндиин Кеми городто үнгэргэгдэһэн европейскэ чемпионой кубогай түлөө мүрысөөнэй нааданда Свердловскын армеецүүд нютагай «Вейтсилуодон вастус» клубые (7:4, 4:1) тоотойгоор шүүжэ шадаа.

Энэ хадаа эдэ командануудай хахад финальна мүрысөөнэй түрүүшын наадан байгаа. Январиин 8-да харюугай уулзалга Свердловск хотодо үнгэргэгдэхэ.

ХОККЕЙ. Москвагай армеецүүд Онтарио провинциин хоккейн һайн дуранай ассоциациин суглуулагдамал командые 5:4 (3:3, 1:1, 1:0) тоотойгоор шүүхэдээ, Канадада табадахяа илалта туйлаба.

Манай командын Попов, Михайлов, Харламов, Глазов, Ковалев гэгшэд шайба оруулаа.

Боскресенскын «Химигэй» хоккеистнүүд ФРГ-дэ үнгэргэгдэһэн һүүлшын уулзалгада Фюссене городто «Эф Фюссен» командые 10:5 тоотойгоор шүүбэ. В. Сырцов, Лаврентьев, Козин гэгшэд тус тустаа хоёр-хоёр, А. Сырцов, Ермишин, Веригин, Ликсюткин гэгшэд нэгэ-нэгэ шайба оруулаа.

СССР-эй залуушуулай суглуулагдамал командын хоккеистнүүд Виннипег городто үнгэргэгдэһэн шиидхэхы нааданда Канадын командые 4:3 (2:1, 2:0, 0:2) тоотойгоор шүүжэ, дэлхэйн тусхайта бэшэ чемпионадта удаа дараагаар хоёрдохиёо түрүү һуури эзэлбэ.

Манай командын Александров—хоёр, Чучин, Хатулев нэгэ-нэгэ шайба оруулаа.

Энэ уулзалгада вратарь Мышкин, хамгаалагша Кучеренко, добтологшод Хатулев, Александров гэгшэд эрхимээр наадаа.

БАСКЕТБОЛ. ЦСКА-гай команда ороной чемпионадай мүрысөөндэ «Жальгирисые» (Каунас) шүүбэ (113:77, 55:36). Александр Гомельский армеецүүдые дахинаа һорижо эхилээ.

ШАТАР. Филиппинэй болон Мексикын ниислэл хотонууд — Манила, Мехико-сити, мүн баһа Италиин Милан город Роберт Фишер (США), Анатолий Карпов (СССР) гэгшэдэй хоорондо үнгэргэгдэхэ шатараар дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнэй «эзэд» болохо хүсэлэнтэй байһанаа мэдүүлбэ. Мүрысөөн 1975 оной июниин 1-дэ эхилхээр хараалагдаа. Шатарай уласхоорондын федерациин (ФИДЕ) түлөөлэгшэ эдэ мэдүүлгэнүүд тухай мэдээсэбэ.

(ТАСС).

Редактор **Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.**

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, отв. секретаря — 50-52, секретариат — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-56, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

 □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-03309. Заказ № 0444